

Täysistunto

Keskiviikko 29.4.2026 klo 14.02—20.36

9. Valtioneuvoston selonteko: keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma

Valtioneuvoston selonteko VNS 9/2025 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 5/2026 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Nyt päätetään ympäristövaliokunnan mietinnön YmVM 5/2026 vp pohjalta kannanotosta selonteon johdosta.

Ympäristövaliokunnan puheenjohtajan, edustaja Pitkon esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Aluksi pidetään yksi ryhmäpuheenvuorokierros, jossa puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Tämän jälkeen ympäristö- ja ilmastoministeri Multalalle varataan mahdollisuus käyttää viiden minuutin puheenvuoro. Muiden etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia. Lisäksi voin myöntää harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. Palautekeskusteluun varataan ensi vaiheessa enintään kaksi tuntia. — Ympäristövaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Pitko, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.41 **Jenni Pitko vihr** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen ympäristövaliokunnan mietinnön:

Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman eli KAISUn tavoitteena on määrittellä keinot, joilla vähennetään taakanjakosektorin päästöjä. Keinot tähtäävät siihen, että EU-lainsäädännössä ja kansallisessa ilmastolaissa asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa.

Keskeinen uusi kokonaisuus taakanjakosektorilla on vuoteen 2027 mennessä vaiheittain käynnistyvä fossiilisen polttoaineen jakelua koskeva päästökauppa, ETS 2, jossa polttoaineen jakelija on velvollinen hankkimaan päästöjään vastaavan määrän päästöoikeuksia. Tämän ETS kakkosen soveltamisalan arvioidaan kattavan 53 prosenttia Suomen taakanjakosektorin kokonaispäästöistä.

KAISU on ilmastolain mukainen suunnitelma, johon sisältyy jo päätettyjä toimia ja lisätoimia tavoitteiden saavuttamiseksi. Osa KAISUun sisältyvistä toimista edellyttää jatkovalmistelua ja erillisiä päätöksiä. Valiokunnan saamissa lausunnoissa on kiinnitetty huomiota siihen, että osa toimista on vielä epävarmoja, sillä niille ei ole varattu rahoitusta. Toimiin on kaivattu myös ylimääräisiä päästövähennyksiä tavoitteiden saavuttamisen varmistamiseksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

Valiokunta on lausunut suunnittelujärjestelmän kehittämisestä seuraavaa: ”Valiokunta pitää tärkeänä hankkeena vireillä olevaa ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmän arviointia. Valiokunnan saamista lausunnoissa kiinnitetään toistuvasti huomiota siihen, että suunnittelujärjestelmä voisi olla tehokkaampi ja hallituksen politiikan kannalta vaikuttavampi, jos KAISUn antaminen ajoitetaan siten, että hallitus ehtii toteuttaa suunnitelmaan sisältyvät politiikkatoimet. Lausunnoissa onkin ehdotettu, että suunnitelma annettaisiin 12 kuukauden kuluessa vaaleista. Lisäksi lausunnoissa on tuotu esiin, että suunnitelmien sisältö olisi hyvä kytkeä hallitusohjelman kehysääntöön ja julkisen talouden suunnitelmaan.”

Taakanjakosektorin tilanteesta yleisesti: Taakanjakosektorin merkittävimmät päästölähteet ovat liikenne, maatalous, työkoneet ja rakennusten erillislämmitys. Päästöt ovat vähentyneet erityisesti liikenteessä ja rakennusten lämmityksessä. Myös jätteiden käsittelyn ja F-kaasujen aiheuttamat päästöt ovat nykyisin selvästi pienemmät kuin vuonna 2005. Maatalouden taakanjakosektorille laskettavat päästöt, pois lukien energiankäytön päästöt, ovat pysyneet suhteellisen tasaisina viime vuosina. Vuoden 2030 velvoitteeseen on nykytoimien pohjalta kurottavaa 1,7 hiilidioksidiekvivalenttimegatonnin verran.

EU-lainsäädännössä taakanjakosektorille on määritelty joustokeinoja, joita jäsenmaat voivat hyödyntää tavoitteiden saavuttamiseksi. Suomessa vuosina 21—24 taakanjakosektorille on kertynyt päästökiintiöiden alittumisen takia ylijäämää, mutta pikaennakkotiedon mukaan Suomi ylitti vuoden 24 kiintiön 0,1 hiilidioksidiekvivalenttimegatonnin verran. Jäsenmaat voivat myös hankkia päästöyksiköitä muilta jäsenmailta päästövähennysvelvoitteen kattamiseksi. Myös maankäyttösektorin mahdollisia ylijäämäyksiköitä voitaisiin tietyn ehdoin hyödyntää taakanjakosektorin velvoitteiden täyttämiseen. Suomen kohdalla on kuitenkin maankäyttösektorin nettonielun kehityksen takia olemassa riski, että maankäyttösektorin vaje kaudelta 21—25 siirtyy katettavaksi taakanjakosektorille.

Taakanjakosektorin päästövähennysvelvoitteiden tulevaisuus on kaiken kaikkiaan epävarma. Vuosien 26—30 kiintiöt vahvistetaan vasta myöhemmin, sillä ne perustuvat vuosien 21—23 toteutuneisiin päästöihin. EU-velvoitteen saavuttaminen nojaa varsin vahvasti joustojen käyttämiseen tai päästöyksiköiden hankkimiseen muilta mailta. Päästöyksiköiden saatavuuteen ja hintatasoon liittyy huomattavia epävarmuuksia. Tavoitteen haastavuutta korostaa lisäksi maankäyttösektorin muuttuminen päästölähteeksi, kuten tämän mietinnön kirjoittamisen aikaan oli. Tämä lisää sekä tarvetta uusille nieluja kasvattaville toimille maankäyttösektorilla että päästövähennystoimien tarvetta taakanjakosektorilla.

Liikenteestä: Liikenne on taakanjakosektorin suurin yksittäinen päästölähde. KAISUn mukaan liikenne ei ole saavuttamassa sille asetettua päästövähennystavoitetta. Fossiilittoman liikenteen tiekartassa asetettiin liikennesektorille tavoite puolittaa päästöt vuoden 2005 tasolta vuonna 2030. Keskeisiä perusskenaarioon sisältyviä toimenpiteitä ovat EU:n ajoneuvojen hiilidioksidipäästönormien kiristykset. Niiden mukaan uusien henkilö- ja pakettiautojen päästöjä on vähennettävä asteittain siten, että päädytään vuoden 2035 jälkeen valmistettavien autojen nollapäästövaatimukseen. Uusina toimina KAISUssa otetaan käyttöön muun muassa raskaan liikenteen hankintatuki, romutuspalkkio sekä latausinfra rakentamisen tuki.

Maataloudesta: KAISUn mukaan maatalouden päästövähennystoimia kohdistetaan erityisesti turvemaiden kosteikkotoimiin, tilusjärjestelyjen nopeuttamiseen ja lannankäsittelyn päästöjen pienentämiseen muun muassa biokaasun tuotantoa ja käyttöä sekä ravinteiden kierrätystä edistämällä. Valiokunta pitää erityisen tarkoituksenmukaisina toimia, joilla metsäpinta-alaa kasvatetaan metsittämällä heikkotuottoisia tai ruuantuotannon ja huol-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

tovarmuuden näkökulmasta merkityksettömiä maatalousmaita. Valiokunta korostaa bio-kaasun merkitystä mahdollisuutena sekä vahvistaa ilmastotoimia että samalla vahvistaa Suomen energia- ja ravinnehuoltovarmuutta. Lisäksi valiokunta nostaa esille, että saamiseen lausunnoissa on todettu, etteivät elintarvikeomavaraisuus, huoltovarmuus ja globaali ruokaturva ole ristiriidassa ilmastotoimien kanssa, ja erityisesti uudet ruuantuotantoteknologiat, kuten solumaatalous, tuovat mahdollisuuksia niin liiketoimintaan kuin päästöjen vähentämiseen. Päästövähennysten lisäksi uudet ruuantuotantoteknologiat mahdollistavat merkittävää talouskasvua Suomelle ja lisäävät strategista autonomiaa.

Rakennusten erillislämmityksestä ja rakentamisen päästöistä: Asuinkiinteistöjen öljystä ja maakaasusta luopumista edistetään avustuksilla. Öljylämmityksestä luopumisen avustus on onnistunut aktivoimaan lämmitysjärjestelmän vaihtamisia huomattavasti. Lisäksi päästöihin vaikutetaan asuinrakennusten energia-avustuksilla, joita on myönnetty energiatehokkuutta merkittävästi määräystasoa parempaan tasoon parantaviin hankkeisiin. KAISU:n mukaan rakennusten erillislämmityksen osalta päästöjä vähennetään edelleen öljylämmityksestä luopumisen tukemisella sekä nostamalla kevyen polttoöljyn bio-osuuden jakeluvaihtoa.

Myös rakennusmateriaalien valinnalla on vaikutusta ilmastopäästöjen vähentämisen kannalta. Tavoitteena on käyttää tulevaisuudessa yhä enemmän uusiutuvia ja kierrätettyjä vähähiilisiä rakennusmateriaaleja päästö- ja energiaintensiivisten rakennusmateriaalien sijaan. Valiokunnan saamista lausunnoissa on ehdotettu, että rakentamisen tuotesidonnaisen päästöjen vähentämisen ohjauksena, kuten ilmastaselvitys ja hiilijalanjäljen raja-arvot, otetaan jatkossa mukaan KAISUun.

Valiokunta toteaa myös, että KAISU:n ja muiden ilmastosuunnitelmien valmistelussa ja toimeenpanossa on hyvä ottaa huomioon Suomen tavoite tulla biotalouden kärkimaaksi. Biotalouskeskeinen rooli puhtaan siirtymän toteutuksessa on osaltaan takaamassa sosiaalisesti ja alueellisesti oikeudenmukaista ja taloudellisesti kestävää muutosta.

Ympäristövaliokunta ehdottaa päätösehdotuksenaan, että hyväksytään seuraava kannanotto, joka kuuluu näin: ”Eduskunta edellyttää, että ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmää kehitetään sellaiseksi tiiviiksi ja selkeäksi kokonaisuudeksi, joka mahdollistaa tavoitteiden ja toimenpiteiden tehokkaan seurannan ja jonka toteutus voi alkaa kokonaisuuden hyväksyneen hallituksen toimikauden alkupuolella.”

Mietintöön sisältyy kaksi vastalauseita. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Fagerström, olkaa hyvä.

15.50 **Noora Fagerström kok** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänään palautekeskustelussa oleva keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma keskittyy erityisesti taakanjakosektorin ilmastotyöhön. Tähän kokonaisuuteen kuuluvat liikenteen, maatalouden ja rakennusten erillislämmityksen päästöt. Näillä sektoreilla tehtävät ratkaisut ovat keskeisiä Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamisessa tulevina vuosina.

Kokoomus seisoo edelleen vahvasti ilmastolain mukaisen vuoden 2035 hiilineutraalisuustavoitteen takana. Suomi on jo saavuttanut merkittäviä tuloksia ilmastotyössä useilla eri sektoreilla. Erityisen vahvaa kehitys on ollut päästökauppasektorilla, eli energiantuotannossa ja suurteollisuudessa, missä päästöt ovat vähentyneet nopeasti. Tämä osoittaa selvästi, että markkinaehtoiset ratkaisut, kuten EU:n päästökauppa, voivat tarjota tehokkaita ja kustannustehokkaita keinoja päästöjen vähentämiseen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

Arvoisa puhemies! Energiapolitiikka ja ilmastopolitiikka kulkevat käsi kädessä, ja, arvoisa puhemies, voidaan sanoa, että Suomi on onnistunut energiapolitiikassaan hyvin. Vuonna 2025 Suomessa tuotetusta sähköstä jo noin 95 prosenttia oli fossiilivapaata, samalla kun sähkön hinta oli Euroopan edullisimpia. Tämä on seurausta pitkäjänteisestä energiapolitiikasta ja ennen kaikkea ydinvoiman vahvasta asemasta suomalaisessa energiantuotannossa.

On myönteistä, että ydinvoiman merkitys tunnustetaan nykyisin laajasti yli puoluerajojen. Ydinvoima tarjoaa vakaata perustuotantoa, joka mahdollistaa myös uusiutuvan energian tehokkaan hyödyntämisen. Kokoomus haluaa lisätä ydinvoimaa Suomessa, minkä vuoksi ydinenergialakia uudistetaan erityisesti pienydinvoiman rakentamisen helpottamiseksi. Me kokoomuslaiset katsomme myös, että ydinvoiman rinnalle tarvitaan lisää tuuli- ja aurinkovoimaa.

Toimitusvarma, puhdas ja edullinen sähköntuotanto luo samalla edellytyksiä uusille teknologioille ja teollisuudenaloille, kuten hiilidioksidin talteenotolle, vetytaloudelle ja hiilivapaalle terästuotannolle sekä datataloudelle. Näillä ratkaisuilla voi olla merkittävä rooli sekä päästövähennyksissä että uusien investointien ja työpaikkojen syntymisessä Suomeen. Energiapoliittisessa keskustelussa on tärkeää muistaa, että vaikka esimerkiksi datakeskukset kuluttavat paljon sähköä, ne myös luovat edellytyksiä uudelle, puhtaalle sähköntuotannolle.

Arvoisa puhemies! Suomi etenee myös taakanjakosektorilla kohti asetettuja päästövähennystavoitteita. Nykykehityksen perusteella tavoitteiden saavuttaminen näyttää mahdolliselta, kun esimerkiksi liikenteen sähköistyminen tulee vähentämään päästöjä merkittävästi tulevina vuosina. Se toimii samalla hyvänä esimerkkinä siitä, kuinka teknologinen kehitys vähentää päästöjä ja samalla pienentää energiakustannuksia.

Hallitus ei myöskään ole ollut passiivinen ilmastopolitiikassa, vaikka oppositio näin väittää. Taakanjakosektorilla on tehty uusia päästövähennyksiä tukevia päätöksiä: ajoneuvokantaa uudistetaan romutuspalkkioiden avulla, biokaasun tuotantoa ja ravinteiden kiertäystä tuetaan sekä metsitystukea laajennetaan. Lisäksi teollisuus- ja energiapolitiikassa panostetaan voimakkaasti puhtaan siirtymän ratkaisuihin. Esimerkiksi hiilidioksidin talteenottoon suunnataan lähes 100 miljoonan euron investointituet, ja puhtaan siirtymän investointien verohyvityksillä vahvistetaan puhtaan energian kysyntää ja tarjontaa.

Arvoisa puhemies! Suurimmat ilmastopolitiikan haasteet Suomessa, kuten itse asiassa monissa muissakin EU-maissa, liittyvät kuitenkin maankäyttösektoriin ja erityisesti metsien hiilinielujen kehitykseen. Aiemmat hiilineutraalisuus- ja hiilinielutavoitteet perustuvat sen ajan laskentamalleihin ja mittaustietoihin, mutta tilanne ja käytettävissä oleva tieto ovat sittemmin muuttuneet.

Tämän vuoksi hallitus on rahoittanut Helsingin yliopiston, Ilmatieteen laitoksen ja Luonnonvarakeskuksen yhteistä tutkimushanketta, jonka tavoitteena on parantaa hiilinielujen tilannekuvaa ja vahvistaa päätöksenteon tietopohjaa. Päätöksenteossa tarvitaan ajantasaisen tiedon lisäksi realismia ja tavoitteita, jotka ovat aidosti saavutettavissa.

Samalla on tärkeää muistaa, että suomalaisen bio- ja metsätalouden kilpailukyky sekä työllisyysvaikutukset perustuvat puuraaka-aineen riittävään saatavuuteen. Kokoomus ei pidä hakkuiden rajoittamista taloudellisesti kestäväenä eikä oikeudenmukaisena ratkaisuna Suomen ilmastopolitiikan haasteisiin.

Arvoisa puhemies! Suomen päästökehitys etenee kokonaisuutena oikeaan suuntaan kohti ilmastotavoitteita, vaikka lisätoimia edelleen tarvitaan. Hiilinieluihin liittyä edelleen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

epävarmuuksia, mutta niitä ei ratkaista arvailulla, vaan paremmalla ja luotettavammalla tiedolla. Kun päätöksenteon perustana on vahva tietopohja, voidaan tehdä oikeasuhtaisia ja järkeviä poliittisia ratkaisuja. Realistinen mutta samalla kunnianhimoinen ilmastopolitiikka palvelee sekä ympäristöä että Suomen talouden tulevaisuutta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Huru, olkaa hyvä.

15.55 Petri Huru ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Perussuomalaisten näkökulmasta ilmastopolitiikan tulee olla taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä. Suomen kilpailukyvyyn, kotitalouksien ostovoiman ja teollisuuden toimintaedellytysten turvaaminen on välttämätöntä, jotta ilmastotavoitteita voidaan edistää ilman kohtuuttomia kustannuksia. Tämän vuoksi hallitus on keventänyt polttoaineverotusta, laskenut jakeluvelvoitetta ja on ottamassa käyttöön ammattidieselin vuodesta 2028 alkaen. Nämä päätökset vahvistavat yritysten kilpailukykyä ja kuluttajien ostovoimaa. Lyhyen aikavälin tulonmenetykset voidaan kattaa karsimalla vähemmän vaikuttavia menoja ja kohdentamalla julkisia varoja tehokkaammin.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten eduskuntaryhmä näkee, että puurakentamisen edistäminen on yksi Suomen ilmastopolitiikan vahvimista mahdollisuuksista. Se luo työpaikkoja, vahvistaa vientiä ja toimii pitkäaikaisena hiilivarastona. Puurakentaminen tukee hallituksen energia- ja ilmastostrategiaa sekä keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman tavoitteita tavalla, joka yhdistää ilmastohyödyt ja talouskasvun.

Arvoisa puhemies! Ilmastopolitiikan kokonaisuutta arvioitaessa on tärkeää, että tavoitteet ja keinot perustuvat tutkittuun tietoon. Maankäyttösektorin osalta tämä korostuu erityisesti. LULUCF-sektorin hiilinielujen vaihtelu ei ole yksiselitteinen luonnontieteellinen ilmiö vaan pitkälti laskentaan, inventaarioihin ja mallinnukseen perustuva tulos. Kuten tutkimuksissa on todettu, hiilitaseet ovat herkkiä sään vaihtelulle, maaperäoletuksille ja metsien ikärakenteelle. Tämä lisää epävarmuutta tilanteessa, jossa laskennallisten tulosten perusteella tehdään merkittäviä taloudellisia päätöksiä.

Suomi on hyväksynyt vuoden 2035 hiilineutraalisuustavoitteen, mutta sen realismi riippuu siitä, että käytössä on toimivia joustoja ja tieteellisesti perusteltuja menetelmiä. EU:n LULUCF-tavoitteet ovat pitkälti mallipohjaisia. Ne on asetettu aikaisempien tietojen perusteella, ja niiden käytännön toteutettavuus on epävarmaa. Useat jäsenmaat ovat samassa tilanteessa, eikä ylimääräisiä nieluyksiköitä ole markkinoilla. Siksi on tärkeää, että Suomi jatkaa EU-tasolla työtä joustojen ja sektorin erityispiirteiden huomioimiseksi.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset haluavat pitää huolta siitä, että maatalous on olennainen osa Suomen huoltovarmuutta ja aluetaloutta. Siksi on tärkeää, että ilmastotavoitteet perustuvat ajantasaiseen tutkimukseen. Ilmatieteen laitoksen uusissa tutkimuksissa on todettu, että esimerkiksi peltojen hiilitase on aiemmin arvioitua parempi. Pitkäaikaisissa mittauksissa esimerkiksi nurmipellot kivennäismailla voivat toimia jopa hiilinieluinä ja hiilitase vaihtelee ennen kaikkea sääolojen ja viljelytoiminnan mukaan. Tutkimuksessa havaittiin, että parhaana vuonna pelto oli 0,6 tonnin hiilinielu hehtaaria kohti ja huonoimpana vuotena 1,3 tonnin päästölähde mutta koko viiden vuoden jaksolla nettovaikutus oli hiilinielu. Lisäksi uudempi tutkimus osoittaa, että aluskasvit voivat lisätä hiilensidontaa merkittävästi ja vähentää päästöjä sadonkorjuun jälkeen jopa kahdella kolmasosalla. Tämä korostaa sitä, että maatalouden ilmastovaikutuksia voidaan pienentää viljelykäytäntöjä kehittämällä ilman tuotannon heikentämistä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten mielestä Suomen energia- ja ilmastopolitiikan kulmakivinä tulee olla omavaraisuus, huoltovarmuus ja kohtuuhintaisuus. Kotimainen energiapuu ja metsäteollisuus ovat keskeisiä sekä energijärjestelmän että talouden kannalta. Metsäpolitiikan tulee säilyä kansallisessa päätösvallassa, ja päätösten tulee perustua tutkimukseen, joka huomioi metsien kasvun, ikärakenteen ja hiilensidonnan dynamiikan. On myös tärkeää, että mahdolliset toimet eivät johda tuotannon siirtymiseen maihin, joissa päästöt ovat korkeammat — tämä ei vähennä globaaleja päästöjä vaan siirtää niitä.

Arvoisa puhemies, lopuksi: Suomen on jatkettava ilmastotavoitteiden edistämistä tavalla, joka perustuu tieteelliseen tietoon, vahvistaa talouskasvua ja turvaa huoltovarmuuden. Näin varmistamme, että ilmastopolitiikka on vaikuttavaa, oikeudenmukaista ja kansallisesti kestävä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kvarnström, olkaa hyvä.

16.00 **Johan Kvarnström sd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Käsittelemme tätä ilmastosuunnitelmaa aikana, jolloin olemme siirtymässä kohti useiden asteiden globaalia lämpenemistä, jolloin tutkijat varoittavat Pohjois-Atlantin merivirtojen heikkenemisen riskistä ja jolloin riippuvuutemme fossiilisista polttoaineista on ilmeisen ongelmallista sekä ekologisista että taloudellisista syistä.

Osa pitää ilmastotoimia turhina kustannuksina, mutta kyse on välttämättömästä siirtymästä, joka on toteutettava oikeudenmukaisesti. Riittämätön toiminta tulee todellisuudessa kaikkein kalleimmaksi. Suomi hyötyy siitä, että se toimii edelläkävijänä, ei bensapopulismista. Suomen on edettävä johdonmukaisesti kohti ilmastolain mukaista hiilineutraaliustavoitetta. Tässä työssä keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma on aivan keskeinen väline. Siksi on vakavaa, että nyt käsitellyssä oleva selonteko on valitettavasti riittämätön eikä ympäristövaliokunta kyennyt mietinnössään päättämään tarpeeksi jämäkästä kannanotosta. Siksi SDP on jättänyt mietintöön vastalauseen, ja viestimme on selvä: ilmastolain mukaisen keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman tulee olla ilmastolain mukainen ja vastata ilmastolain tavoitteita. Nyt näin ei ole, ja katsomme, että selonteko on tältä osin riittämätön ja vierittää vastuun ilmastotoimien kiihdyttämisestä seuraavalle hallitukselle.

Arvoisa puhemies! Ilmastopolitiikan johtajuus on tällä kaudella ollut kaikkea muuta kuin selkeää, kun yksi suuri hallituspuolue kuvaa jatkuvasti ilmastotavoitteita liioitelluiksi. Tämä heikentää uskottavuutta. Tämän suunnitelman suurin ongelma on johdonmukaisuuden puute. Samalla kun hallitus puhuu ilmastotavoitteista, se on tehnyt päätöksiä, jotka lisäävät päästöjä erityisesti liikenteessä. Käynnissä oleva energiakriisi osoittaa, että meidän pitäisi sen sijaan nopeuttaa liikenteen siirtymää, mukaan lukien tieliikenteen sähköistäminen. Tästä syystä fossiilittoman liikenteen tiekartan hylkääminen oli virhe. Liikenne muodostaa edelleen suurimman osan taakanjakosektorin päästöistä. Siksi siellä tarvitaan vaikuttavia, mitattavia, oikeudenmukaisia ja nopeasti toimeenpantavia ratkaisuja. Joukko-liikennettä on vahvistettava. Kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä on parannettava. Lataus- ja jakeluinfraan on panostettava. MAL-sopimuksia on käytettävä tehokkaasti yhdyskuntarakenteen ohjaamiseen.

Tässä asiassa ei ole kyse vain ilmastosta. Kyse on myös taloudesta. Liikenne- ja viestintävaliokunta on korostanut, että päästövähennykset tulevat sitä kalliimmiksi, mitä myöhemmäksi ne lykätään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

Arvoisa puhemies! Myös maatalouden kohdalla tarvitaan ilmastotoimia. Ne lisäävät, eivät vähennä, sektorin kestävyyttä, kun ne suunnitellaan oikein. SDP:n mielestä maatalouden ilmastotoimet on sovittava yhteen huoltovarmuuden, ruoantuotannon ja kannattavuuden kanssa. Ne eivät ole toistensa vastakohtia. Päinvastoin, kestävä maatalous vahvistaa myös huoltovarmuutta. Turvemailla voitaisiin tutkimusten mukaan tehdä kustannustehokkaita päästövähennyksiä. Myös kasviproteiinien, uuden ruokatuotannon ja maatalouden fossiilirippuvuuden vähentämisen mahdollisuuksia pitäisi edistää paljon nykyistä määrätietoisemmin.

Ärade talman! Vi socialdemokrater betonar att en lyckad klimatpolitik förutsätter ett folkligt stöd, ett stöd som finns trots att klimatfrågan ofta spelar en undanskymd roll i dagspolitiken. Omställningen kräver trygghet för arbetstagare och socialt rättvisa lösningar med stöd till låginkomsttagare.

För den här omställningen behövs en klimatplan där kostnaderna för centrala åtgärder och deras utsläppsminskningar bedöms på ett jämförbart sätt. Väl avvägda klimatåtgärder är inte dyra, utan stärker de offentliga finanserna över tid. Att inte agera är det som verkligen blir dyrt.

Arvoisa puhemies! Ilmastolain mukaisen suunnittelujärjestelmän pitää olla nykyistä tiiviimpi, selkeämpi ja paremmin sidottu vaalikauden alkuun sekä julkisen talouden suunnitteluun. SDP on esittänyt, että ilmastosuunnitelmat olisi annettava vaalikauden alkupuolella, jotta ne voidaan aidosti kytkeä hallitusohjelmaan, kehysratkaisuihin ja julkisen talouden suunnitelmaan. Siksi sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä katsoo, että tämä selvitys ei täytä tehtävänsä. Kun on selvää, että keinot eivät riitä, hallituksen olisi tullut tuoda eduskuntaan suunnitelma, joka aidosti vastaa voimassa olevan ilmastolain tavoitteisiin.

Arvoisa puhemies! Suomi tarvitsee ilmastopolitiikkaa, joka on uskottavaa. Suomi tarvitsee ilmastopolitiikkaa, joka täyttää lain. Suomi tarvitsee ilmastopolitiikkaa, joka tukee investointeja, työtä ja oikeudenmukaista siirtymää. Ja Suomi tarvitsee hallituksen, joka ei heikennä omia tavoitteitaan omilla päätöksillään. Näistä syistä teen vastalauseen 1 mukaiset kannanottoehdotukset.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kosonen.

16.05 **Hanna Kosonen kesk** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ilmastomuutos oli vielä hetki sitten meille Pohjolan asukeille ehkä jonkinlainen kaukainen skenaario, mutta ei ole enää. Yksi huolestuttavimmista tieteellisistä havainnoista liittyy Atlantin meridionaaliseen kiertoliikkeeseen AMOCiin, josta Golfvirta on yksi olennainen osa. AMOC on jo heikentynyt, ja osittainkin heikentyminen lisää sään ääri-ilmiöitä ja arvaamattomia talvia. Pohjois-Euroopan ilmasto voi kylmentyä jo muutaman kymmenen vuoden kuluttua dramaattisesti.

Yleensäkin erilaiset ilmastomuutoksen vauhtia ennakoivat skenaariot ovat menneet uusiksi viime vuosina. Katastrofi etenee nopeammin kuin olemme aikaisemmin ajatelleet. Jos jokin on varmaa, niin ilmastomuutoksen vauhdin ja ilmiöiden epävarmuus, mutta luonnonjärjestelmät eivät odota päätöksenteon aikatauluja. Tämän takia myös keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman mietinnössä ympäristövaliokunta totesi, että kasvava epävarmuus tekee pitkäjänteisestä ja johdonmukaisesta ilmastosuunnittelusta välttämätöntä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

Arvoisa puhemies! KAISU on osa ilmastolain kokonaisuutta, ja sen tehtävänä on linjata, miten Suomi vähentää päästöjään päästökaupan ulkopuolisilla sektoreilla, liikenteessä, maataloudessa, rakennusten erillislämmityksessä, työkoneissa sekä jätehuollossa. Suomen tavoite on olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä, ja on hienoa, että hallitus ei tavoitetta lähtenyt muuttamaan. Se on kunnianhimoinen tavoite, mutta ei saavuttamaton. Uusin KAISU osoittaa, että päästövähennykset ovat edenneet, mutta se tunnistaa myös nopeiden lisätoimien tarpeen.

Ympäristövaliokunnassa oli yksimielisyyttä siitä, että Suomessa pitäisi siirtyä ilmastopolitiikassa yhden selkeän strategia-asiakirjan malliin nykyisen useamman asiakirjan sijaan. Toiseksi pitäisi olla hallituksille velvoittavaa antaa asiakirja kauden alussa, eikä kuten pääsi nyt tapahtumaan, että esimerkiksi nämä asiakirjat tulevat vasta hallituskauden lopulla. Suunnitelmien arvo mitataan lopulta niiden toimeenpanossa. Kyse ei ole yhdestä keinosta tai yksittäisestä luvusta vaan siitä, että päästövähennykset etenevät suunnitellusti, kustannustehokkaasti ja ennakoitavasti eri sektoreilla. Tämä on ratkaisevaa, jos Suomi aikoo saavuttaa tuon 2035-tavoitteen ja samalla säilyttää myös ilmastopolitiikan hyväksytävyyden.

Arvoisa puhemies! KAISUn selkeä viesti on, että liikenteen päästövähennykset eivät nykytoimilla riitä. Liikenne on taakanjakosektorin suurin päästölähde, ja ilman lisätoimia Suomi on vaarassa jäädä jälkeen EU:n 2030-velvoitteista. Tieliikenteen sähköistyminen etenee Suomessa liian hitaasti. Sähköautojen määrän kasvu ei tavoitteisiin nähden riitä. Hallitus on tehnyt toki myös kaikkensa, että suomalaiset eivät enää pyöräilisi, vaikka liikunnallisen elämäntavan piti olla hallitusohjelman mukaan kaikkien juttu. Biopolttoainelinvestoinnit eivät etene, ja jakeluvelvoitteen poliittinen epävarmuus hidastaa päästöjen vähentämistä.

Biokaasu erityisesti on uusiutuva kotimainen polttoaine, ja se mahdollistaa huoltovarmuuden lisäksi myös maatalouden ravinteiden kierrätyksen sekä lannoituksen päästöjen vähentämisen. Ongelmana maatalouden päästöjen vähentämisessä on se, ettei päästöjen vähentämisestä ja erillistoimista aina palkita eikä toimia edes huomioida laskennoissa, joten teot riippuvat usein maataloustuottajien omasta innostuneisuudesta ja mahdollisuudesta toteuttaa ilmastotoimia. Ilahduttavaa on, että Ilmatieteen laitoksen uusien tutkimusten mukaan suomalaiset pellot sitovat hiiltä huomattavasti enemmän kuin nykyisin käytössä olevat laskentamenetelmät osoittavat. Menetelmät on tietenkin saatava nopeasti käyttöön, jotta maankäyttösektorin päästölaskelmat saadaan tutkitun tiedon tasalle. Tämä kaikki vaikuttaa myös tänne KAISUn puolelle biokaasun hyödyntämiseen ja tietenkin koko maatalouden hiilijalanjälkilaskentaan.

Vielä on tekemistä myös rakennusten erillislämmityksessä, öljylämmityksestä muihin menetelmiin siirtymisessä sekä puurakentamisen lisäämisessä. Suomen voisi kuvitella olevan puurakentamisen mallimaa, mutta meillä on pitkä takamatka kirittävänä moneen verrokkiin verrattuna. Lainsäädäntöä on edelleen muutettava mahdollistavaksi. On aika saada kannustimet kattavasti kuntoon kaikilla päästösektoreilla. Eipäs—juupas-keskustelun sijaan pitää saada aikaan tekoja.

Arvoisa puhemies! Viime vuosina ilmatilan ovat valitettavasti täyttäneet ohjukset, droonit ja turvallisuus, ja tämänkin käsittelyjärjestyksen määräsi se, että ensimmäisenä olivat nämä toisenlaiset asiat ja sitten lopuksi me. Muutaman maan sotiminen on lisännyt maapallon päästöjä järkyttävällä tavalla. Välillä vaikuttaa siltä, että olemme unohtaneet niin il-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

masto- kuin monimuotoisuuskriisit. Vaikka haluan hiihtää tulevinakin talvina, AMOCin heikkenemisen myötä pitkää ja hyistä talvea en halua tapahtuvaksi. Ihmiskunnalla on kiire.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Holopainen.

16.11 **Mari Holopainen vihr** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suurin uhka planeetalle on se, että ajatellaan, että joku muu pelastaa sen. Orpon hallitus on valittavasti valinnut tämän tien. Suomen hiilineutraalisuustavoitteen ja esitettyjen toimien välillä ammottaa valtava kuilu. Käsittelyssä olevan keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman pitäisi olla se keskeinen väline, jolla Suomi saavuttaa sekä kansalliset että EU-tason ilmastotavoitteet taakanjakosektorilla, erityisesti liikenteessä, maataloudessa ja asumisessa. Esitetty toimenpidepaketti jää kokonaisuudessaan kauas siitä tasosta, joka olisi tarpeen ilmastolain tavoitteiden saavuttamiseksi.

Arvoisa rouva puhemies! Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimet ovat tällä kaudella heikentyneet. Täällä salikeskustelussa olen lyhyessä ajassa kuullut toistuvasti, kuinka monet hallituspuolueiden edustajat ovat tyytyväisiä ilmastotekojen tyssäämiseen. Jos hallituksen ilmastopolitiikkaa johtava kokoomus on tästä eri mieltä, missä on johtajuus, joka tämän linjan haastaisi? Tieteen viestiä kyseenalaistetaan toistuvasti Viimeksi eilen salikeskustelussa perussuomalaisen edustaja kertoi, kuinka ilmastokriisistä uutisoidaan hänen mielestään liikaa. Turpeen käytön tukeminen on sen sijaan ilahduttanut monia hallituspuolueiden edustajia. [Oikealta: Syystäkin!] Peräpeiliin katsomalla ei kuitenkaan pärjätä. Vaikka akuutit turvallisuushuolet ja konservatiivisemmat poliittiset puolueet ovat heikentäneet ilmasto- ja luontotyötä niin Suomessa kuin EU:ssa, on ilmastokriisin edessä väistämättä toimitettava. Tätä viestiä toistavat myös suomalaiset puhtaan teknologian vientiyritykset.

YK:n tuoreen raportin mukaan helleaallot ovat jo nyt viemässä maailman ruokajärjestelmää kriisiin. Tällä on suora linkki myös Suomen huoltovarmuuteen ja ruokaturvaan. Niin Euroopassa kuin Yhdysvalloissa poikkeuksellisen laajat metsäpalokaudet ovat tuhonneet koteja ja levinneet laajalle. Kuivuuden seurauksena palot tulevat lisääntymään ja voimistumaan. Suomelle keskeinen Golfvirta on osa Pohjois-Atlantin merivirtojen kiertoliikettä. Ilmastolle keskeinen merivirtojen kiertoliike voi heikentyä dramaattisesti, ja näitä seurauksia näkisimme täällä Euroopassa etenkin vähintään lastemme elinaikana.

Arvoisa puhemies! Nykyisellä tahdilla Suomi ei ole saavuttamassa vuoden 2035 hiilineutraalisuustavoitetta. Arvioitu päästökuilu on peräti 34 megatonnia. Tämä on valtava ero, eikä sitä kurota umpeen suunnitelmassa esitetyillä toimilla, joiden yhteisvaikutus on vain vajaan megatonnin. On myös selvää, että taakanjakosektoria ja maankäyttösektoria ei voida tarkastella erillään. Jos toisessa epäonnistutaan, toisessa on tehtävä entistä enemmän. Resurssi-intensiivinen, matalan jalostusarvon metsien käyttö on myös yksi keskeisistä syistä, miksi Suomen talouden tuottavuus on liian matalaa. Ilmaston kannalta kestävämmät hakkuutasot loisivat samalla Suomen elinkeinorakenteelle terveempiä ja tuottavampia mahdollisuuksia.

Arvoisa rouva puhemies! Maataloussektorilla uudet toimet ovat vähäisiä ja vaikutuksiltaan pieniä. Ilmastotoimien aikataululla on suuri merkitys. Vaikutuksia tarvitaan nyt, ei vasta vuosikymmenten päästä. Maatalouden päästövähennykset ja ruuantuotanto eivät ole kuitenkaan ristiriidassa. Päinvastoin, kestävämpi, kasvipohjaisempi tuotanto ja sitä tukevat innovaatiot tukevat sekä ilmastotavoitteita että huoltovarmuutta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

Arvoisa rouva puhemies! Liikenteen osalta tämän suunnitelman toimet vähentävät päästöjä arviolta vain 0,18 megatonnia, mutta samaan aikaan päästöjä on kasvatettu huomattavasti tätä enemmän hallituksen omien päätösten seurauksena. Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen on kannatettavaa, mutta rahoituksen taso on hyvin paljon matalampi kuin mitä se oli vielä edellisellä hallituskaudella.

Arvoisa rouva puhemies! Tätä taustaa vasten on syytä tarkastella myös hallituksen kehysriihen päätöksiä. Niistä on vaikea löytää sellaista, mikä vahvistaisi Suomen ilmastopolitiikkaa. Päinvastoin, hallitus ei ole onnistunut edes varmistamaan rahoitusta omille ilmastosuunnitelmilleen. Vaikeassa taloustilanteessa hallitus siis kasvattaa suomalaisten velka- taakkaa päätöksillä, jotka lisäävät päästöjä. Erityisen huolestuttavaa on Valtiontalouden tarkastusviraston arvio. Ilmastolain hiilineutraalisuustavoite ei ole ohjannut päätöksente- koa riittävästi. Päätöksentekijöillä on ollut tiedossa, etteivät toimet riitä, mutta linjaa ei ole muutettu.

Vihreät esittävät, että taakanjakosektorin päästövähennystoimet valmistellaan uudes- taan tavalla, joka on uskottavasti ja tutkittuun tietoon nojaten linjassa Suomen ilmastolain tavoitteiden sekä Suomea koskevien Euroopan unionin ilmastovelvoitteiden kanssa. Uu- delleen valmistellut päästövähennystoimet tulee suunnitella siten, että päästövähennystoi- mille on varattu riittävä rahoitus. Teenkin vastalauseen numero 2 mukaisen kannanottoesi- tyksen.

Ei enää riitä, että talous nähdään pelkästään välineenä tuottaa hyvinvointia luonnon kan- tokyvyn rajoissa. Meidän on siirryttävä pidemmälle kohti taloutta, joka aktiivisesti korjaa jo syntyneitä vahinkoja ja samalla rakentaa tulevaisuutta kestävästi. Tämä tarkoittaa eko- logisen ja sosiaalisen pääoman vahvistamista, luonnon monimuotoisuuden turvaamista, il- maston vakauttamista ja yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden edistämistä valtion, yri- tysten ja kolmannen sektorin voimin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo.

16.17 **Veronika Honkasalo vas** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma ei ole mikä tahansa asiakirja. KAISU on ilmastolain alainen suunnitelma, jonka tarkoitus on viitoittaa Suomen tie kansallisten ja EU-tason päästövä- hennysvelvoitteiden saavuttamiseen. Suunnitelman pitäisi osoittaa keinot päästöjen vähen- tämiseen muun muassa liikenteessä ja maataloudessa siten, että Suomi saavuttaa ilmasto- tavoitteensa, mukaan lukien vuoden 2035 hiilineutraalisuustavoitteen.

Mutta, arvoisa puhemies, käsillä oleva suunnitelma jää todella kauas tästä sille osoite- tusta tarkoituksesta. Suunnitelman toimenpidepaketti on täysin riittämätön suhteessa il- mastotavoitteisiimme. Esitetyillä toimilla Suomi ei ole uskottavasti matkalla kohti hiili- neutraaliutta vuonna 2035. Toisaalta uskottavaan ilmastopolitiikkaan Orpon hallitus ei kyllä ole missään hallituskautensa vaiheessa tähdännytkään. Kehysriihessä hallitus päätti edistää turvetta 18 miljoonalla eurolla — siis turvetta, jonka energiakäyttö saastuttaa kivi- hiiltäkin enemmän ja jonka nostaminen tuhoaa suoelinympäristön.

Sosiaaliturvasta ja terveyspalveluista on ollut ”pakko” leikata, mutta jostakin laarin poh- jalta kyllä löytyy aina miljoonia ympäristöhaitallisiin tukiin. Ja ollaanpa selviä tässä asias- sa: Tämä 18 miljoonaa on jäävuoren huippu. Ympäristöhaitalliset suorat ja epäsuorat ve- rotuet lasketaan sadoissa miljoonissa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

Liikenteen osalta tämän hallituksen toiminta on suorastaan häpeällistä. Esitetyt lisätoimet tieliikenteen päästövähennysten edistämiseksi eivät kompensoi edes niitä liikenteen lisäpäästöjä, joita hallituksen muut politiikkatoimet ovat aiheuttaneet. Hallituksen toimien seurauksena liikenteen päästöt ovat kääntyneet kasvuun, ja tätä linjaa jatkettiin ylpeästi myös viimeisimmässä kehysriihessä.

Arvoisa puhemies! Päästövähennystavoitteiden saavuttamisessa maankäyttösektorilla on valtava merkitys. Siksi taakanjakosektoria ja maankäyttösektoria ei voida käsitellä toisistaan irrallisina. Kuten todettua, KAISUssa esitetty päästövähennyskokonaisuus on yksinkertaisesti liian pieni. Tämä koskee tilannetta jo ennen kuin edes huomioidaan romahtanut hiilinielu ja sen aiheuttama lisätoimien tarve.

Maankäyttösektorille on muodostumassa massiivinen päästövähennyskuilu. Asiantuntijat ovat olleet selväsanaisia: ilman hakkuutason maltillistamista ja nielujen voimakasta vahvistamista me emme saavuta hiilineutraaliustavoitettamme ja hiilinegatiivisuutta sen jälkeen. No, hallitus ei tästä välitä. Hallituspuolueiden edustajat mieluummin asettavat riippumattomien asiantuntijapaneelien tieteellisen tiedon kyseenalaiseen valoon ja siten tarkoitushakuisesti väistävät vastuuta vastuun kantamisen sijaan. Röyhkeydellä ei tosiaan ole rajaa.

Arvoisa puhemies! Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman läpileikkaava piirre on epävarmuus. Kaikkiin toimiin sisältyy epävarmuuksia, niiden toteuttamiselle ei ole varattu riittävää rahoitusta, eikä kokonaisuus jätä liikkumavaraa sille, että jokin toimi ei täyty sille arvioitua päästövähennysvaikutusta.

Valtiontalouden tarkastusvirasto on todennut, että ilmastolain mukainen hiilineutraaliustavoite ei ole merkittäväällä tavalla ohjannut ilmastosuunnitelmien valmistelua. Vaikka ministereillä on ollut käytössään tieto siitä, etteivät valmistelussa olevat toimet tule johtamaan ilmastotavoitteiden saavuttamiseen, linjaa ei ole muutettu.

Kuten puheeni alussa totesin, hallitus ei edes yritä näyttäytyä ilmastopoliittisesti uskottavana. Se tekee tieteen tahtoon riittämätöntä ilmastopolitiikkaa. Hallitus ennen kaikkea laskee EU-maiden kollektiivisen epäonnistumisen varaan, jotta ilmastopoliittista tavoitetasoa on ”pakko” laskea ja päästövähennyskuilu voidaan lakaista maton alle.

Arvoisa puhemies! Me tarvitsemme ilmastopolitiikkaa, joka vie meitä johdonmukaisesti kohti ilmastolain tavoitteita, emme ilmastopolitiikkaa, joka vain vesittää olemassa olevaa sääntelyä joka käännteessä.

Näistä syistä kannatan edustaja Holopaisen tekemää kannanottoesitystä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ingo.

16.22 **Christoffer Ingo r** (ryhmäpuheenvuoro): Värderade fru talman! För oss i SFP är det klart och tydligt att Finland som land ska vara ett land som kombinerar ansvar med framtidstro. Vi står bakom målet om att Finland ska vara klimatneutralt inom det kommande decenniet. Det vi gör i dag gör skillnad inte bara på sikt, utan också här och nu.

Arvoisa puhemies! Viime vuosien aikana olemme kokeneet kaksi järjestyttävää energiakriisiä aivan lähekkäin, ja niillä on ollut suuri vaikutus kotitalouksiin. Ensimmäinen osuma tuli vuonna 2022, kun Venäjä aloitti julman Ukrainaan kohdistuvan hyökkäyssotansa, minkä seurauksena Eurooppa teki päätöksen irrottautua venäläisestä öljystä. Toinen osuma tuli tämän vuoden helmikuussa, kun USA ja Israel hyökkäsivät Iraniin, mikä jälleen osoitti glo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

baalien energiemarkkinoiden haavoittuvuuden. Kun Hormuzinsalmen kautta kulkeva liikenne, joka on aivan keskeisessä asemassa raakaöljyn kuljettamisessa Lähi-idästä muun muassa Aasiaan, on uhattuna, näemme, miten kansainvälinen logistiikkaketju voidaan laimauttaa ja miten energiaa voidaan käyttää geopolitiittisena voimakeinona.

Ärade talman! Vi har mycket att lära oss av de senaste energikriserna. Vår energipolitik har under de senaste decennierna varit alldeles för oambitiös, och därför är nu vårt energiberodande en mycket sårbar svaghet. Det här blir extra tydligt i vår alltmer geopolitiskt turbulenta värld. Därför behöver vi inse realiteterna: Så länge vi är beroende av fossil energi, särskilt från länder utanför Europa, är vår ekonomi och industri sårbar, oavsett var i världen den faktiska konflikten pågår. Det bromsar tillväxten, driver inflationen och sänker människors levnadsstandard. Därför är det bra att EU-kommissionen också har föreslagit åtgärder för att mildra effekterna av energikrisen, bland annat genom att satsa ännu kraftigare på elektrifiering och grön omställning. Även i Finland behöver vi se över verktygslådan och säkerställa att vi kan minska eventuella framtida störningar i vår ekonomi.

Arvoisa puhemies! Iranin sodan aiheuttamien markkinašokkien korjaamiseksi hallitus on kehysriihessä tehnyt tarpeellisia päätöksiä muun muassa kotimaisen maatalouden toimintaedellytysten turvaamiseksi. Esimerkiksi maatalouden energiaveron palautusta korotetaan määräaikaisesti, koska sodan vaikutukset energian ja raaka-aineiden hintoihin ovat vaikuttaneet niin paljon maatalojen toimintaedellytyksiin.

Ärade talman! I SFP ser vi att ett av de viktigaste sätten för att fasa ut den fossila energiproduktionen går via utsläppshandeln, där priset styr utvecklingen. Det är bra att den ges en stor roll i klimatplanen. Samtidigt har sakkunniga i klimatplanens utskottsbehandling påpekat att kombinationen av utsläppshandel och vår nationella distributionsskyldighet riskerar att införa ett dubbelt kostnadsstyrmedel på marknaden. Vi behöver se över det så att incitamenten för att minska utsläppen fungerar på ett optimalt sätt.

I SFP anser vi att det absolut bästa sättet att främja grön omställning är att göra det så enkelt som möjligt för företag och för människor att göra klimatsmarta val i sin vardag. Nu har vi till exempel sett att det finns praktiska problem med bland annat AdBlue-systemet, som ska användas i dieseldrivna fordon för att minska på utsläppen. I nuläget lämpar sig inte systemet för finländska förhållanden, där distanserna är väldigt långa och temperaturerna på vintern krävande. Därför var det viktigt att regeringen har kommit överens om att tillämpa det nationella rörelseutrymme som finns, så att vi hittar en lösning som mer lämpar sig för de finländska förhållandena. För oss i SFP är det viktigt att det görs utan att kompromissa med utsläppen.

Att stärka det inhemska jordbrukets lönsamhet är en mycket viktig prioritering denna regeringsperiod. Energikriserna har avslöjat en systematisk sårbarhet, och i och med att efterfrågan på mat förväntas öka kan vi inte försumma att stöda våra primärnäringar. För oss i SFP är det tydligt att försörjningsberedskap inte är någonting som vi skapar under en kris. Det är någonting som vi måste arbeta för varje dag. Och när det kommer till jordbrukets klimatåtgärder är det viktigt att det finns incitament och realism, det vill säga att de är ekonomiskt och tekniskt genomförbara. För att minska utsläppen från jordbruket är det viktigt att hitta metoder som främjar livsmedelsproduktionen och lantbrukets lönsamhet samtidigt

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

som de minskar utsläppen. Därför behövs exempelvis fortsatta investeringar i biogas och stallgödselhantering.

Arvoisa rouva puhemies! Energiakriisit ovat osoittaneet, että vielä on töitä tehtävänä. Suomen tulevaisuus on rakennettava vihreä siirtymä edellä, ja sen tulee perustua vastuunkantoon, vahvaan huoltovarmuuteen ja kotimaiseen tuotantoon, ja tämän voimme saavuttaa vain realistisilla ja toteutettavissa olevilla toimenpiteillä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Östman.

16.28 **Peter Östman kd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen ilmastopolitiikkaa ei voida tarkastella irrallaan nykytilanteesta. Ilmastomuutoksen hillintä on tärkeä ja välttämätön tavoite, mutta samalla vastassamme ovat muut yhtä aikaa vaikuttavat haasteet: turvallisuustilanne Euroopassa, väestön ikääntyminen, heikkenevä huoltosuhde ja talouden kantokyky. Pienenä ja viennistä riippuvaisena maana meidän on huolehdittava kansalaisten arjesta: siitä, että on ruokaa ja lämpöä ja liikenne toimii. Ilman taloudellista kestävyyttä ei synny kestäviä ilmatoratkaisuja.

Ilmastopolitiikan on oltava toteutettavissa, ja sen seuraukset eivät voi kaatua kohtuuttomasti ihmisten tai yksittäisten toimialojen harteille. Hallituksen keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma edustaa maltillista ja pragmaattista linjaa. Se pyrkii ohjaamaan päästöt parempaan suuntaan keinoilla, jotka voivat toteutua tiukassa taloustilanteessa. Realistinen suunnitelma on kestävämpi lähtökohhta kuin lupaukset, jotka eivät toimi käytännössä.

Liikenne on taakanjakosektorin suurin yksittäinen päästölähde, ja tavoitetasolle on vielä matkaa. Teknologinen kehitys, kuten sähköautojen nopea yleistyminen, muuttaa liikennesektoria tällä hetkellä poliittisia päätöksiä nopeammin. Tilanne Lähi-idässä on jo nostanut polttonesteiden hintaa. Liikennepäästöihin vaikutetaan esimerkiksi kehittämällä joukkoliikennettä.

Arvoisa rouva puhemies! Kristillisdemokraatit painottavat, että päätösten on huomioitava Suomen erityisolosuhteet: pitkät etäisyydet, harva asutus ja suomalaisten arjen tarpeet. Suomen geopoliittinen tilanne pitkälti Itämereltä tulevien kuljetusketjujen varassa on tärkeä huoltovarmuuskysymys.

Rakentamisessa ja rakennusten lämmitysratkaisuissa on jo nähtävissä merkittävää edistystä. Päästöt ovat vähentyneet öljylämmityksestä luopumisen ja parantuneen energiatehokkuuden ansiosta. Lämmitysmuotojen muutokset tukevat ilmastotavoitteiden edistämistä hyvin konkreettisesti.

Ympäristövaliokunta on kiinnittänyt huomiota ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmän päällekkäisyyksiin ja aikataulutuksiin. Voisikin olla aiheellista selvittää, miten ne jatkossa kytkeytyisivät tiiviimmin hallitusohjelmaan ja julkisen talouden suunnitteluun.

Valiokunnan mietinnön keinot, kuten turvemaiden kosteikkoratkaisut, metsittäminen sekä biomassan käsittelyn kehittäminen, on kyettävä tasapainottamaan Suomen energiaomavaraisuuden kanssa. Turve on edelleen tärkeä huoltovarmuuskysymys energiantuonnin häiriöitä ja kylmiä talvikuukausia varten. Myös biokaasutuotannon merkitys nousee, sillä se tukee ilmastotavoitteita, energiahuoltovarmuutta ja maatilojen kannattavuutta.

Suomalainen maatalous on erityisasemassa, sillä sen on varmistettava ruuan tuotanto ja huoltovarmuus. Päästöjen vähentäminen on tällä sektorilla haastavampaa, ja täysin päästö-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

tön ruuantuotanto ei ole realistista. Oikein kohdennetut toimet voivat kuitenkin vahvistaa sekä huoltovarmuutta että ilmastotoimia.

Kristillisdemokraatit pitävät tärkeänä, että olemme jatkossakin ruuantuotannossamme omavaraisia. Nurmipohjainen lihan- ja maidontuotanto on vastuullinen ja resurssiviisas tapa tuottaa ruokaa täällä lyhyen kasvukauden Pohjolassa. Ilmatieteen laitos on tutkinut sitä, miten suomalaiset pellot voivat toimia tehokkaammin hiilinieluinä. Myös kasviproteiinien laajempaa hyödyntämistä suomalaisessa ruokaomavaraisuudessa tulee selvittää tarkemmin.

Lopuksi, arvoisa rouva puhemies: Ilmastonmuutoksen hillintä on pitkä tie, eikä maailma valmistu meidän aikamme. Työtä on jatkettava hallituskausien yli. Tämä onnistuu parhaiten, kun ilmastopolitiikka huomioi myös talouden realiteetit, kokonaisturvallisuuden ja huoltovarmuuden sekä tavallisten suomalaisten arjen koko maa mukana pitäen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Harkimo.

16.33 **Harry Harkimo liik** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Ilmastonmuutoksen torjunta on meidän suurin yhteinen tavoitteemme erityisesti lapsiamme ja jälkipolvia ajatellen. Suomen on oltava edelläkävijä ilmastonmuutoksen torjunnassa, mutta ei hinnalla millä hyvänsä. Meidän ei tule heikentää kilpailukykyämme tai tehdä ratkaisuja, jotka ajavat kansalaisia ahtaalle. Sen sijaan meidän tulee kannustaa ilmasto- ja ympäristöystävällisiin ratkaisuihin ja tehdä siitä vientituote. Vain toimivan talouden avulla voimme luoda kestäväää ilmastopolitiikkaa. Tarvitsemme talouskasvua ja menestyviä yrityksiä. Tarvitsemme investointeja ja tarvitsemme innovaatioita. Parhaita ratkaisuja saamme, kun luomme yrityksille kannattavan toimintaympäristön.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Suomessa on satojatuhansia metsänomistajia, ja totta kai he osaavat pitää omaisuudestaan huolta parhaalla mahdollisella tavalla, ja sekin on ilmastoteko. Keskustelu metsien hiilinieluista on mennyt väärään suuntaan. Miten nielut voivat yhtäkkiä muuttua päästäjiksi? Koko ajan tulee uusia laskelmia. Mihin niistä voi luottaa? Esimerkiksi ojittamattomia soita meillä on neljä miljoonaa hehtaaria, mutta niitä ei lasketa nieluiksi. Miksi? Nämä nielut vastaavat meidän kaikkien henkilöautojen päästöjä.

Kaikissa päätöksissä pitää ottaa huomioon myös niiden vaikutus talouteen, työllisyyteen, yrityksiin ja kotitalouksiin. On tehtävä pitkäaikaista politiikkaa ja päätöksiä, joihin ihmiset ja yritykset voivat luottaa. Oma lukunsa on kantaverkkoa ylläpitävä Fingrid, minä merkitykseen on herätty aivan liian myöhään. Länsirannikolle rakennettiin paljon uutta tuulivoimaa, kun yhtäkkiä tajuttiin, ettei Fingridin kantaverkko pysy perässä. Suunnitelmissa on tuplata sähköntuotanto, ja Fingridin kantaverkko tarvitsee monen miljardin investoinnit. Siitä huolimatta Fingrid on jakanut samaan aikaan avokätisesti miljardiosingot omistajilleen, kuten pankeille ja vakuutusyhtiöille. Onko tässä sähköntuotannossa pitkän tähtäimen suunnitelma hallussa kenelläkään?

Arvoisa puhemies, ärade talman! Ei voi olla niin, että suomalaiset kuluttajat, veronmaksajat ja yrittäjät maksavat päättäjien virheet. Ei voi olla niin, että meidän sähköntuotantomme ja hinnat ovat kiinni siitä, tuuleeko täällä vai paistaako aurinko. Tuulivoimaloiden teoreettinen teho alkaa olla merkittävä, mutta niiden ongelma on se, että tyynellä tehot putoavat. Sähköverkko tarvitsee jatkuvasti tasaisen tehon. Tarvitaan säätövoimaa niin, että säh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

köverkon teho pysyy tasaisena. Tuulivoiman ongelma on se, että laskennallinen teho on aivan muuta kuin todellinen. Ja sähköverkko tarvitsee tasaisen tehon. Joka tapauksessa olemme rakentaneet itsellemme vuosien epävarmuuden, jonka maksavat sähkölaskuissaan suomalaiset kuluttajat ja yrittäjät.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Sitten ovat nämä datakeskukset, jotka ovat todellisia sähkösyöppöjä. Ne työllistävät rakennusvaiheessa, mutta valmiina hyvin vähän. Ja sähkö on datakeskuksille erittäin edullista, ja suomalaiset veronmaksajat maksavat, maksavat sekä sähkölaskuissa että veroina. Suomi tarvitsee totta kai investointeja, mutta ei hinnalla millä hyvänsä. Sama kysymys kuin sähköverkoissa, eli onko näiden datakeskusten kokonaisuus kenelläkään hallussa? Datakeskukset pitäisi lupien yhteydessä velvoittaa rakentamaan itselleen saman verran varavoimaa kuin tarvitsevat tehoa. Datakeskuksista puhutaan miljardien investointeina, mutta osaako kukaan sanoa, mikä osuus jää Suomeen? No, ei kauhean suuri.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Ilmastonmuutoksen vaikutuksia ei voi jälkipolvien tulevaisuuden kannalta aliarvioida. Yksittäinen ihminen ja myös Suomi voi johtaa esimerkilään. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten ministerin puheenvuoro, olkaa hyvä.

16.38 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala: Arvoisa puhemies, hyvät kansanedustajat! Haluan aloittaa kiittämällä ympäristövaliokuntaa laajapohjaisesta mietinnöstä keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta. Tässä on hyvä ehkä kerrata, että toisin kuin ehkä näissä ryhmäpuheenvuoroissa lavennettiin näkökulmaa, keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma koskee nimenomaisesti taakanjakosektoria eli ennen kaikkea liikennettä, maataloutta ja erillislämmitystä.

Ympäristövaliokunnan työ osoittaa, että ilmastopolitiikkaa tarkastellaan eduskunnassa vakavasti, asiantuntevasti ja kokonaisuutta hahmottaen. Tämä on välttämätöntä, kun tehdään päätöksiä, jotka vaikuttavat pitkäksi aikaa niin kansantalouteen, huoltovarmuuteen, yritysten ja yrittäjien toimintaedellytyksiin kuin kansalaisten arkeen. Hyvässä ilmastosuunnitelmassa kyse on siitä, millä tavoin ilmastopolitiikkaa tehdään vaikuttavasti, realistisesti ja yhteiskunnallisesti kestävästi. KAISU rakentaa johdonmukaisen EU-velvoitteisiin vastaavan toimenpideohjelman ja toimintakehyksen, jossa edistymistä seurataan ja ilmastolain mukaisesti tarvittaessa korjataan.

Julkisen talouden tiukka tilanne ja geopoliittisesta tilanteesta seuraava taloudellisesti heikko kehitys vaikuttavat osaltaan siihen, kuinka paljon tässä vaiheessa on ollut mahdollista kohdentaa rahoitusta ilmastotoimille. Yhä tärkeämpää on käyttää eurot siellä, missä niillä saadaan vaikuttavimmin aikaan. Kun verrataan valtion ilmastotoimien rahoitusta vuosien 23 ja 26 välillä, olemme kasvattaneet rahoitusta ilmastotoimien tekemisessä maataloudessa, kiertotaloudessa ja puhtaassa energiassa. EU:n tuleva monivuotinen rahoituskehys tuo lisämahdollisuuksia hyödyntää EU-rahoitusta osana kaikkien ilmastosuunnitelmien toimeenpanoa.

Arvoisa puhemies! Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma KAISU on ilmastolain mukainen suunnitelma. Se ei ole hallitusohjelma eikä yksittäinen päätöspaketti vaan osa jatkuvaa ilmastopolitiikan ohjaus- ja seurantajärjestelmää. KAISU kokoaa yhteen jo pää-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

tetyt toimet, linjaa lisätoimista ja ennen kaikkea on suunnitelma, jonka toimenpiteiden etenemistä me täällä eduskunnassa seuraamme vuosittain ilmastovuosikertomuksella.

Valiokunta ja valiokunnassa kuulleet asiantuntijat ovat kiinnittäneet huomiota siihen, että päästövähennysura on vaativa ja että suunnitelmaan sisältyy epävarmuuksia. Tämä arvio on oikea, eikä hallitus sitä kiistä, mutta on syytä korostaa, että ilmastopolitiikka ei ole epävarmuuksien poistamista paperilla vaan niiden hallintaa todellisessa maailmassa. Toimet, joita KAISU sisältää, perustuvat EU-lainsäädäntöön ja määrätietoiseen fossiilisista polttoaineista luopumiseen. Niihin sisältyvät joustomekanismit, kuten vuosien välinen pankitus ja päästökauppajousto, eivät ole poikkeus tai heikkous vaan osa yhteisesti sovitua eurooppalaista sääntelykehikkoa. Todellinen riski ei ole se, että käytämme sääntelyyn kuuluvia joustoja, vaan se, että rakentaisimme näennäisiä ratkaisuja, joita ei kyetä toimeenpanemaan tai jotka murentavat ilmastopolitiikan hyväksyttävyyden. Hallituksen linja on ollut ja on jatkossakin rakentaa politiikkaa, joka kestää taloudellisesti, sosiaalisesti ja ajallisesti. Geopoliittinen tilanne on alleviivannut etenkin fossiilisista irtautumisen kiireellisyyttä koko Euroopassa, ja tämän eteen myös hallitus on eri ministerien toimesta tehnyt vakavasti ja vahvasti töitä.

Valiokunta on aiheellisesti nostanut esiin maankäyttösektorin ja taakanjakosektorin välisen kytkennän. Hallitus tunnistaa tämän riskin. On kuitenkin tärkeää todeta, että maankäyttösektorin haasteet eivät ole Suomen erityisongelma vaan koskettavat useita EU-maita. Sääntelyyn liittyvät tekniset korjaukset ja joustot ovat EU-tasolla aktiivisen tarkastelun kohteena. Pääministeriä myöden olemme aktiivisesti vaikuttaneet EU-tasolla siihen, että metsien vertailutasoissa saataisiin huomioitua maankäyttösektorin viime vuosina merkittävästi muuttunut tilannekuva.

Hallitus ei perusta ilmastopolitiikkaansa oletukseen, että taakanjakosektorin toimilla paikattaisiin maankäyttösektorin ongelmat. Päinvastoin politiikan vastuullisuutta on se, että emme tee ennenaikaisia ratkaisuja epävarmassa sääntely-ympäristössä, vaan etenemme hallitusti ja tietoon perustuen sekä tietopohjaa samalla koko ajan parantaen. Tällä hallituskaudella hiilinielujen havainnointi- ja seurantamallien kehittämiseen on suunnattu merkittävästi tutkimusrahoitusta. Ensimmäisiä tuloksia hankkeesta odotetaan tämän vuoden lopulla.

Arvoisa puhemies! Ympäristövaliokunnan mietinnön keskeinen viesti koskee ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmää. Valiokunta katsoo, että järjestelmää voidaan kehittää tiiviimmäksi ja selkeämmäksi. Hallitus pitää tätä viestiä tärkeänä. Osana ilmastolain arviointityötä todettiin myös tarve ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmän yksinkertaistamiselle. Lisäksi jo hallitusohjelmaneuvoitteluihin tarvitaan ajantasaista tutkittua tietoa ilmastopolitiikan skenaarioista ja vaikutusarvioista, jotta ilmastosuunnitelmat voidaan antaa nykyistä aikaisemmin vaalikaudella ja jotta toimeenpano voidaan aloittaa ajoissa. Näen myös itse, että tätä tulee edistää, jotta ilmastosuunnitelmat tulevat tulevaisuudessa aiemmin hallituskaudella ja kokonaisuus on yksinkertaisempi ja helpommin kokonaisuutena myös hahmotettava.

Valiokunnan esiin nostama yhteiskunnallisten vaikutusten arviointi on mielestäni tärkeä osa ilmastotoimia, ja sen tulee olla ilmastopolitiikan läpileikkaava periaate. Sosiaalinen ilmastorahasto, hankintatuet sekä yleisesti toimenpiteiden vaiheittainen käyttöönotto ovat keinoja varmistaa, että siirtymä on reilu. Ilmastopolitiikka, joka menettää kansalaisten hyväksynnän, ei ole kestävä eikä pitkäjänteistä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

Suomeen suunnitellut puhtaan siirtymän hankkeet kertovat kasvavasta luottamuksesta puhtaaseen talouteen. Investoinnit vahvistavat ilmastotavoitteitamme mutta myös luovat kasvua, työtä ja kilpailukykyä pitkälle tulevaisuuteen. Hallitus jatkaa pyrkimystään vahvistaa investointiympäristöä ja omalta osaltaan huolehtia siitä, että mahdollisimman suuri osa hankkeista toteutuu. Tavoitteena on kasvattaa puhtaan talouden kotimaista kasvua ja syrjäyttää fossiilisia ratkaisuja kansainvälisesti suomalaisen teknologian viennin kautta ja täten olla myös kokoamme suurempi ilmastotyön tekijä maailmalla.

Arvoisa puhemies! Aikani taitaa olla käytetty, mutta haluan vielä korostaa sitä, että ilmastokriisi on todellinen ja vakava ja sen vaikutukset näkyvät myös meillä Suomessa. Arktinen alue lämpenee huomattavasti muuta maailmaa nopeammin. Toivoa antaa kuitenkin se, että ratkaisut ovat olemassa ja puhdas siirtymä etenee nopeasti silloin, kun teemme investoinneille suotuisaa politiikkaa. Ilmastopolitiikan onnistumista ei ratkaista yhdessä selonteossa eikä yhdessä vaalikaudessa vaan pitkäjänteisesti toimeenpantavassa päätöksenteossa täällä kotimaassa ja totta kai vahvassa vaikuttamisessa niin EU-tasolla kuin kansainvälisillä kentillä. Tässä työssä myös eduskunnan ja valiokuntien panos on tärkeä. Hallitus sitoutuu jatkamaan tätä työtä yhteistyössä ja vastuullisesti. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Arvoisat edustajat, nyt kun ministeri on täällä meillä paikalla, voimme käydä debattia tästä. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää debattipuheenvuoron, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta. — Annan nyt vastauspuheenvuoron ensiksi niille henkilöille, jotka käyttivät ryhmäpuheenvuoron. Aloitetaan tässä samassa järjestyksessä. Edustaja Fagerström.

16.46 **Noora Fagerström kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluaisin muutamaan ryhmäpuheenvuoroon ottaa kantaa:

Ensinnäkin edustaja Kosonen oli huolissaan Golfvirran heikkenemisestä, ja täytyy todeta, että niin itsekkin olen, sillä monien tutkijoiden mukaan heikkeneminen on käynnissä, mutta samaan aikaan täytyy todeta, että tutkijat eivät ole yksimielisiä siitä, mistä se johtuu. Osa mittauksista ja tutkimuksista viittaa siihen, että muutokset voivat olla myös luonnollista vaihtelua eikä pysyvä heikkeneminen ole täysin varmaa. [Kaisa Garedeu: Kyllä, hyvä!] Tämän haluan vain todeta tässä, että ei ole maailmanloppu vielä tulossa.

Sitten toisena: Edustaja Honkasalo nosti esiin turpeen, ja itse ajattelen, että se on hyvin keskeistä huoltovarmuuden kannalta ja tässä maailmantilanteessa on syytä olla realistinen ja varautua. Esimerkiksi tänäkin talvena turvetta on käytetty näiden kylmien jaksojen aikana, ja sen vuoksi toimenpiteet turpeen eteen ovat tarpeen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Huru ei taida nyt olla paikalla. — Edustaja Kvarnström.

16.47 **Johan Kvarnström sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Ilmastokysymyksen vakavuuteen nähden siitä keskustellaan politiikassa näinä päivinä liian vähän, ja tässä salissa sitä käsitellään pääasiassa ilmastovuosikertomuksen sekä ilmastolakiin perustuvien ilmastosuunnitelmien yhteydessä, kuten tässä ja nyt. Tämä osoittaa, kuinka tärkeä rooli kyseisellä lailla on. Koska ilmastokriisi ja luontokato ovat tiiviisti yhteydessä toisiinsa ja ne tulisi ratkaista samanaikaisesti, on mielestäni selvää, että tarvitsemme myös luonnon monimuotoisuutta koskevan lain eli tarvitsemme luontolakia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

Ärade talman! Med tanke på klimatfrågans allvar diskuteras den för lite i politiken dessa dagar, och det sker här i salen främst i samband med klimatårsberättelsen och klimatplanerna, som har sin grund i klimatlagen, som här och nu i dag. Det visar hur viktig roll den lagen har, och eftersom klimatkrisen och biodiversitetskrisen är tätt sammanbundna och bör lösas samtidigt är det uppenbart att vi behöver även en naturlag.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kosonen.

16.48 **Hanna Kosonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän edustaja Fagerströmin ajatukseen siitä, että AMOCin heikkeneminen voi olla tämmöisiä ihan luonnollisia vaihteluita: Kyllä tieteellisissä julkaisuissa erityisesti ilmastonmuutos on todettu syyksi. Yksi osa on tietenkin se, että kun jäätiköt siellä pohjoisella pallonpuoliskolla sulavat ja sieltä makeaa vettä virtaa mereen, niin se heikentää näitä merivirtauksia, ja sehän johtuu siitä, kun maapallo lämpenee tosi voimakkaasti tuolla pohjoisessa.

Olisin kysynyt ministeri Multalalta näistä esiin nostamistani peltojen hiilipäästöjen uusista tuloksista: ovatko nämä tulossa sitten Luken laskelmiin mukaan, ja missä aikataulussa ollaan? Muutenkin tästä olisi mukava kuulla.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Holopainen.

16.49 **Mari Holopainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todellakin, kuten täällä keskustelussa on tullut esiin, suunnitelmien valmistelua valitettavasti lykättiin kauden loppupuolelle ja lisäksi tehtiin tietoisesti suunnitelma, joka ei riitä tavoitteiden saavuttamiseen, ja vielä jätetään osa näiden toimien rahoituksesta avoimeksi.

Kaiken tämän tekemättömyyden päälle kehysriihessä hallitus teki jälleen lisää päätöksiä, jotka kasvattavat päästöjä: saastuttavien autojen ajoneuvoveroa laskettiin, turpeelle rakennettiin uusi tukipaketti, maatilojen fossiilienergian käyttöä tuettiin lisää ja raskaan liikenteen dieseliä päätettiin tukea 40 miljoonalla eurolla. Kuitenkin turvemaat ovat ilmaston kannalta kriittisiä, ja niihin kohdistuvia toimia tulisi kiireellisesti vahvistaa — ei kuitenkaan näin, niin kuin hallitus toimii, täysin päinvastaisella tavalla. Miten ministeri Multala selittää ja perustelee nyt nämä kehysriihessä tehdyt päätökset, jotka lisäävät päästöjä ja tulevat kalliiksi suomalaisille?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Honkasalo.

16.51 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt on pakko kyllä sanoa, että edustaja Fagerströmin puheenvuoro oli kyllä surullista kuultavaa sekä turpeen osalta että tämän AMOC-ilmiön osalta. [Juha Hänninen: Totuus tekee surulliseksi!] Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä piti iltakoulun nimenomaan tästä AMOCista, ja suositelen lämpimästi, että esimerkiksi ympäristövaliokunta nyt järjestäisi kiireen vilkkaa tutkimuspohjaisen kuulemisen tästä asiasta, että välttyttäisiin tällaisen tiedon levittämiseltä täällä täysistuntosalissa.

Pakko tässä on myös sanoa, että itse kun istun maa- ja metsätalousvaliokunnassa, niin aika yksin saamme olla siellä vihreiden edustajan kanssa. Kyllä tässä oppositiokin voi katsoa peiliin. Nyt ei ole SDP:stä muita kuin edustaja Lyly paikalla, mutta siellä edustaja Elon

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

kanssa olemme ainoita, jotka jätämme näihin ilmastovihamielisiin mietintöihin ja lausuntoihin eriäviä mielipiteitä. Kyllä tässä olisi ryhtiliikkeen paikka ilmastopolitiikan suhteen ihan oppositiossakin. Hallitus tekee erittäin huonoa politiikkaa meidän ilmaston ja luonnon näkökulmasta, mutta ei oppositiossakaan tässä kyllä olla mitenkään mestarillisia. Kyllä tämä tilanne kaiken kaikkiaan on todella surullisella tolalla.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ingo ei ole paikalla, edustaja Östman ei paikalla. — Haluaako edustaja Harkimo käyttää? Ei. — Edustaja Garedeu.

16.52 **Kaisa Garedeu ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmasto on aina muuttunut ja tulee jatkossakin muuttumaan. Jos joku nyt oikeasti uskoo hiilidioksidin vaikuttavan ilmaston lämpenemiseen ja haluaa oikeasti vaikuttaa koko maailman hiilidioksidipäästöihin, niin toimet olisi tietenkin tehtävä niissä maissa, jotka tuottavat hiilidioksidia eniten. Suomi ei todellakaan ole yksi niistä. [Mai Kivelä: Kaikkien pitää tehdä osansa!] Suomen osuus koko maailman hiilidioksidipäästöistä on mitättömät 0,8 promillea. Niillä ei ole mitään merkitystä mihinkään ilmaston lämpenemiseen. Kiina, Intia ja Yhdysvallat sen sijaan tuottavat yhdessä lähes puolet koko maailman hiilidioksidipäästöistä.

Suomen tulisikin siis unohtaa koko ilmastoleikki tai, sanoisinko, ilmastofeikki tavoitteen ja keskittyä yksinomaan suomalaisten hyvinvointiin, huoltovarmuuteen ja yritysten kilpailukyvyn parantamiseen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Pitko.

16.53 **Jenni Pitko vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itsekin valitettavasti, kun katson ympärilläni, näen täällä näin vähän edustajia, vaikka puhumme ilmastopolitiikan kannalta tämän vaalikauden tärkeimmästä suunnitelmasta eli KAISU-suunnitelmasta, miten Suomessa pääsemme näihin taakanjakosektorin päästöihin. Ehkä tässä meni tietyllä tavalla momentum ohi, ehkä siitä on kyse. Hallitukselta kysyttiin kolme vuotta, missä on tämä suunnitelma, milloin saamme nähtäville ne keinot, ja nyt kun me sen saamme, niin on hyvin epätodennäköistä, että hallitus ehtii näitä toteuttamaan, joten siinä mielessä tämän paperin arvo on tietyllä tavalla ehkä inflatoitunut siihen, mitä sen arvon oikeasti pitäisi olla.

Tässä ohjelmassa on todellakin esitelty keinoja, joista isolta osalta puuttuvat rahoitus ja aikataulutus, ja olen ministerin kanssa täysin samaa mieltä siitä, että ilmastopolitiikka on todellakin tekoja, ei vain sanoja tai lukuja paperilla.

Hallituksella on vielä tietenkin vuosi aikaa toteuttaa näitä ja tehdä uusia toimia, sehän on aina mahdollista. Tietenkin toivon itse näin myös valiokunnan puheenjohtajana, [Puhemies koputtaa] että tämä meidän ilmastojärjestelmän toimivuus ja sen luotettavuus ja ennakoitavuus vielä korjataan tämän hallituskauden aikana ja palautetaan sen johdonmukaisuus [Puhemies: Aika!] ja tuodaan ne tarvittavat ilmastotoimet tänne eduskuntaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä.

16.55 **Mai Kivelä vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Fakta on se, että hallitus on omilla päätöksillään tähänkin suunnitelmaan liittyvien ilmastotavoitteiden toteutumista vaikeuttanut erityisesti siellä liikenteen puolella. Samaan aikaan ilmastokriisi etenee, il-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

masto kuumenee, ja riskinä on jopa näiden keikahduspisteiden ylittäminen. Eli aivan näistä epävarmuuksista riippumatta tästä isosta kuvasta ei ole kyllä mitään epäselvyyttä. Meillä ei ole varaa eikä suoraan sanottuna myöskään aikaa olla ottamatta näitä riskejä huomioon.

Ja kyllä, niin kuin meille nyt on kerrottu, on todennäköisempää tutkijoiden mukaan, että tämä Pohjois-Atlantin merivirtojen kiertoliike sortuu tällä vuosisadalla kuin on sortumatta. Eli, edustaja Garedeu, tämä on se syy, minkä takia meillä on ilmastolaki, tämä on se syy, minkä takia ilmastotoimia tarvitaan, ja me vaadimme, että Suomi tekee oman osansa, ihan niin kuin jokainen muukin maa.

No, tämäkin suunnitelma itsessään tuo esille sen, [Puhemies koputtaa] että näitä lisätoimia tarvitaan. Haluaisin kysyä ministeriltä: mitä ajatuksia teille tämä tieto AMOCin sortumisesta herättää, [Puhemies koputtaa] ja kuinka te arvioitte toimimattomuuden kustannuksia?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

16.56 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä ilmastotyö on erittäin tärkeää ja tarvitsee käytännön tekoja. Tässä kun puhutaan, että lyhyet matkat liikenteessä tuottavat eniten päästöjä, silloin pitäisi edesauttaa myös valtion toimesta niitä hankkeita, jotka tekevät niitä asioita.

Esimerkiksi nyt ratikka on semmoinen hyvä esimerkki siitä. Tampereella ratikka on joukkoliikenneratkaistu, se on kaupunkikehitysratkaistu, se on ilmastoteko. Ja 20,5 miljoonaa matkustajaa oli viime vuonna. Toivon, että Turussa ja Vantaalla ratikkaa rakennetaan ja meilläkin enemmän, koska tämä on nimenomaan niitä käytännön tekoja, joilla viedään näitä asioita eteenpäin nimenomaan liikenteen osalta — tämäntyyppisiä asioita. Tämä olisi myös valtiontalouden kannalta järkevää. Se olisi rakentamista, jota nyt tarvittaisiin paljon. Sillä tavalla edesautettaisiin myöskin kasvunäkökulmaa.

Meidän pitäisi tällaisia hankkeita hakea. Tampere olisi rakentanut vähän enempi ratikkaa, kun me oltaisiin saatu valtiolta vähän paremmin tukea tähän vaiheeseen, mikä meillä nyt on meneillään. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Jukkola.

16.58 **Janne Jukkola kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille esittelystä ja tämän asian tuomisesta tänne saliin. Päästään just tästä tärkeästä aiheesta nyt keskustelemaan ja linjaamaan tätä.

Edustaja Honkasalo nosti ilmastovihamielisyyden esille. Oma kommenttini on, että huoltovarmuudesta huolehtiminen ei ole ilmastovihamielisyyttä, ei todellakaan. Meillä sattuu Suomessa olemaan ensinnäkin pitkien etäisyyksien maa. Meillä on vielä tosi kylmät talvet. Tänäkin talvena on tarvinnut polttaa turvetta monessa, monessa lämpölaitoksessa. Tämä hallitus nyt huolehtii tämän toiminnan jatkuvuudesta niin pitkään, kunnes seuraavaa vaihetta tai ideaa siihen löytyy, mutta sitä ei ole vielä näköpiirissä, ja sen tähden tästä huoltovarmuudesta täytyy pitää huolta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkasalo.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

16.59 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä Hormuzinsalmen tilanne osoittaa nimenomaan sen, että kun irtaudutaan fossiilisista, niin se on nimenomaan kestävä huoltovarmuutta. On minusta merkillistä nähdä tämä näin, asettaa vastakkain huoltovarmuus ja ilmastoteot. Ilmastotekoja nimenomaan tarvitaan sen takia, että meidän huoltovarmuutta voidaan vahvistaa, ja tässä esimerkiksi maataloudessa on valtavasti tekemistä. Kasvispohjainen ruuantuotanto on tulevaisuuden avain myös huoltovarmuuden näkökulmasta. Tässä suhteessa on minusta käsittämätöntä, että esimerkiksi maa- ja metsätalousvaliokunnan enemmistö ei suostu tätä myöntämään eikä hallitus myöskään investoi tähän mahdollisuuteen niin paljon kuin pitäisi nimenomaan huoltovarmuuden näkökulmasta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Holopainen.

17.00 **Mari Holopainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä perussuomalaisen riveistä jälleen kerran kiistettiin ilmastotutkimuksen tuloksia. Myöskin kokoomuksen edustaja esitti arveluksen siitä, ovatko tulokset riittävän uskottavia. Edustajako tällainen linja nyt sitten myös hallituksen ilmastopolitiikkaa, että epäillään ja luotetaan siihen, että ehkä käy hyvin, tai sitten täysin kielletään kaikki tutkimustulokset?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kosonen.

17.00 **Hanna Kosonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me olemme ja varsinkin hallitus on satsannut tutkimukseen ja kehitykseen tällä kaudella tosi hyvin, mikä on hieno asia. Ajattelen myös, että lämmitys on meillä kuitenkin aika iso päästölähde vielä — sähköntuotannossahan me ollaan jo hyvällä tolalla — ja tietysti tämä rakennusten lämmitys kuuluu tähän KAISUun. Millä tavalla voidaan vielä paremmin tutkimusta ja kehitystä lisätä sillä alalla, niin että päästäisiin täysin uusiutuviin, päästöttömiin lämmitysvaihtoehtoihin ja samalla nimenomaan, niin kuin tässäkin selonteossa nyt on puhuttu huoltovarmuudesta, kotimaisiin vaihtoehtoihin sen osalta? Tässähän on hyviä suomalaisia lähtöjä. Esimerkiksi hiekkaan sidotaan lämpöä ja sitten otetaan se käyttöön, kun tarvitaan. Näitä monia innovaatioita on, mutta olisi kiinnostavaa kuulla vielä lisää.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Fagerström.

17.02 **Noora Fagerström kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vielä tästä Golfvirrasta eli AMOCista: Sanoin, että olen huolissani sen heikkenemisestä. Sitä ei pidä ymmärtää väärin, mutta oppositio saa sen jotenkin kuulostamaan hyvin dramaattiselta. Olen itsekkin huolissani ilmaston lämpenemisestä, mutta kaikki tutkijat eivät ole yksimielisiä siitä, mistä sen heikkeneminen johtuu. Myönnän suoraan, etten ole alan asiantuntija, mutta olen ymmärtänyt, että jatkuvaa hidastumista on havaittu 1900-luvun puolivälin jälkeen. Sen takia tutkijat korostavat, että tarvitaan pitkiä mittaussarjoja. Joissakin arvioissa on mainittu, että jopa 40—60 prosenttia voi hidastua vuoteen 2100 mennessä, mutta täysi pysähtyminen on hyvin epävarmaa. Sen takia toivoisin, että täällä ei luotaisi tällaisia dramaattisia uhkakuvia tämän suhteen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elo.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

17.03 **Tiina Elo vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy edustaja Fagerströmille todeta, että todella toivon, että tässä salissa otetaan tosissaan nämä riskit, mitä tutkimusyhteisö on laajasti tuonut esiin, eikä katsota, josko mahdollisesti vaikka jonkun yhden tutkijan tai vähemmistön kanta sitten olisikin oikeassa ja mitään katastrofia ei tulisi. Sitten on harvinaisen myöhäistä ryhtyä sitä enää korjaamaan.

Palaan tähän keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmaan, joka tosiaan osoittaa, että hallituksen ilmastotoimet ovat täysin riittämättömiä nyt tällä taakanjakosektorilla ja päästökuilu on valtava. Tässä ei voi selittää mustaa valkoiseksi, eikä tilannetta tosiaan helpota se, että hallitus tekee samaan aikaan sellaisia päätöksiä, jotka lisäävät päästöjä esimerkiksi juuri siellä liikenteen puolella. Myös turvapeltojen osalta on vetkuteltu koko tämä hallituskausi, vaikka tehokkaita keinoja olisi.

Olisin myös halunnut maatalouden puolelta nostaa sen käyttämättömän mahdollisuuden eli ruoantuotannon kestävyuden vahvistamisen nimenomaan kasvipohjaiseen ruoantuotantoon siirtymällä, joka on se kestävä tulevaisuus, kuten edustaja Honkasalo täällä hyvin kuvasi. [Puhemies koputtaa]

Kysyn nyt vielä paikalla olevalta ministeriltä: miten näette tämän, ja teettekö todella toimia sen eteen, että me saataisiin meidän maatalouden kestävyysmurros oikeasti nyt vauhtiin? [Vasemmistoliiton ryhmästä: Hyvä!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

17.04 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitän ministeri Multalaa tämän tärkeän asian erinomaisesta valmistelusta ja esittelystä. Kiitos. — Suomen vahvuus on puhdas kotimainen fossiilivapaa energia. Se vähentää riippuvuutta ulkopuolisista toimijoista ja suojaa meitä kriiseiltä. Siksi energian omavaraisuus ja ilmastotyö kulkevat käsi kädessä. Turvallisuuden kannalta keskeinen kysymys ovat myös maankäyttösektori ja metsät. Metsät eivät ole vain ilmastokysymys vaan myös talouden ja huoltovarmuuden perusta. Ilmastotavoitteita ei saavuteta ratkaisulla, joka romuttaa metsätalouden investoinnit tai työllisyyden. Siksi haluamme nyt painottaa kasvua lisääviä metsänhoitokeinoja, metsätuhojen torjuntaa ja parempaa tilannekuvaa. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Vielä edustaja Pitko, vastauspuheenvuoro, ja sen jälkeen ministeri, jos haluaa kommentoida.

17.05 **Jenni Pitko vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan ottaa tähän AMOC-keskusteluun kantaa: Eikö kuitenkin ole niin, että vaikka tämä katastrofi ei ole täysin varma — se on tietenkin totta, että harva asia on täysin varma — niin kun kuitenkin huonompi tulevaisuus tai huonompi vaihtoehto näistä on todennäköisempi kuin se, että meille käy hyvin, niin eikö sen pitäisi saada meidät kaikki sellaiseen asentoon, että me aiomme tehdä kaikkemme, ettei se toteudu, ja että me myös varaudumme siihen, että käy se pahin skenaario? Jos se vaikka ei toteutuisikaan, sitten voimme huokaista helpotuksesta. Moni maa on lähtenyt tekemään kansallisia varautumissuunnitelmia tämän asian suhteen. Olisiko syytä sellainen varautuminen käynnistää myös Suomessa?

No, sitten tähän biokaasuun, mitä valiokuntakin halusi korostaa: Nythän on niin, että hallituksen omilla toimilla on biokaasun kysyntää vähennetty. Esimerkiksi tämä lantapoikeus on omiaan heikentämään biokaasun kannattavuutta, ja tietenkin nämä jakeluvai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

teeseen liittyvät lisävelvoitteen muutokset ovat vähentäneet myös biokaasun kysyntää. Kysyisin ministeriltä: kun biokaasu on asia, mitä me kovin laajasti tässä salissa kannatamme maatalouden huoltovarmuuden edistämisen ja omavaraisen energiantuotannon kannalta, niin aikooko hallitus ryhtyä joihinkin toimiin sen suhteen?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Multala.

17.07 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala: Arvoisa puhemies! Kiitos hyvästä keskustelusta ja kysymyksistä. — Ensimmäinen kysymys, joka tuli suoraan minulle, koski nurmiasioita: Inventaariokehityksessä otetaan huomioon aina tuoreimmat tutkimustulokset, ja se päivittää tiedot heti myös takautuvasti. Eli kaikki se hyvä työ, mitä viljelijät ovat tehneet, tulee näkyviin laskelmiin takautuvasti, eli kyllä ne tulevat näkymään sitten tulevaisuudessa.

Sen lisäksi tästä AMOCista haluan todeta sen, että on aivan totta, että siihen liittyy valtavia riskejä ja uhkakuvia, mutta myöskin se on totta, että ihan kaikkea siitä emme vielä tiedä. Sen vuoksi olenkin itse ehdottanut, että me myöskin Suomessa käynnistäisimme tämän tiimoilta poikkihallinnollisen VN Tutkiva -hankkeen, jotta meillä olisi paremmat, ajantasaiset tiedot mahdollisista vaikutuksista Suomelle ja myöskin siitä, minkä tyyppistä sopeutumista ja suunnittelua tämä vaatisi meiltä. Tässähän kuitenkin käy hyvin suurella todennäköisyydellä niin, että ensin ilmasto lämpenee jonkun aikaa ja jos tämä uhkakuva toteutuisi, niin sitten jossain vaiheessa se kehitys täällä olisi päinvastainen. Se on meidän kannalta itse asiassa vielä suurempi riski kuin se, jos ilmasto lämpenee, vaikka se lämpenisi keskimääräistä enemmän — tarkoitan nyt siis tässä vain Suomea — koska sen AMOCin hiljenemisen vaikutukset voivat sitten olla kyllä aika hurjia tänne ja elinolosuhteisiin. Sen takia tästä on hyvä olla ajantasainen tieto saatavilla myös tulevilla hallituksilla ja päivittyvä tieto tietysti myös. Eli tavallaan tässä keskustelussa varmasti kaikki olivat osaltaan oikeassa. Siinä, miten isona tämän uhkan näkee, on varmasti erilaisia näkökantoja, mutta joka tapauksessa tietoa tarvitaan lisää, ja siihen haluan itsekin vaikuttaa.

Sitten lämmityksestä kysyttiin: No, tähän KAISUun liittyy vain erillislämmitys, mutta toki myös kaukolämmössä on tärkeitä saada päästöjä vähenemään. Siellähän meillä onkin kehitteillä jopa suomalaisia hyviä uusia ratkaisuja vaikkapa pienydinenergian muodossa, jota voitaisiin sitten kaukolämpöverkkoon yhdistää. Myös näistä parjatuista datakeskuksista syntyvää hukkalämpöä voidaan hyödyntää lämmityksessä erilaisissa kohteissa, myös kaukolämmössä, ja sitä kautta saadaan kyllä uusia ratkaisuja. Lämpöhän on siinä mielessä hieno juttu, että sitä voidaan varastoida paljon helpommin ja pitkäaikaisemmin kuin sähköä. Meillä esimerkiksi tuolla kotikaupungissani Vantaalla on syntymässä tällainen valtava lämmön kausivarasto, johon lämpöä voidaan talven varalle varastoida ja käyttää myöhemmin silloin, kun sitä tarvitaan.

No, sitten täällä kysyttiin toimimattomuuden kustannuksista: Totta kai kustannuksia syntyy myös siitä, mutta ennen kaikkea näen, että jos me lähdemme tätä investointiympäristöä heikentämään EU-tasolla tai sitten kotimaisesti, niin siihen liittyy myös hyötyjen menettämistä eli esimerkiksi sitä, että ei enää investoida yhtä paljon näihin puhtaisiin ratkaisuihin. Sen takia olenkin hyvin tyytyväinen siitä, että pidimme esimerkiksi tästä jakeluvelvoitteesta kiinni, toisin kuin edellinen hallitus teki silloin, kun oli tällainen samantyyppinen tilanne. Silloin sillä vietiin markkina näiltä uusiutuvilta ratkaisuilta ja hidastettiin siirtymää pois fossiilisista polttoaineista. Eikä varsinaisesti ole selvyyttä, kuinka paljon se

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

vaikutti polttoaineen hintoihinkaan, koska silloin öljyn maailmanmarkkinahinta lähti samaan aikaan laskuun. Tällaista samanlaista päätöstä en halunnut nyt nähdä tehtävän, ja sen takia olen tästä iloinen.

Muista päätöksistä vielä sitten sen verran totean, että mikään näistä päätöksistä, mitä ollaan kehysriihessä tehty, ei suoraan mitenkään lisää päästöjä. Työmatkavähennys toki tuo hieman helpotusta heille, jotka sitten joutuvat pitkiä matkoja autolla työn takia ajamaan, mutta uskon kyllä, että korkeat polttoaineiden hinnat sinällään vaikuttavat jo niin, että kaikkea turhaa ajamista varmaan moni kyllä välttää.

Maataloudesta: Joo, tässähan toki ikään kuin vain osa maataloudesta kuuluu tähän taakanjakosektoriin, mutta toki silläkin puolella on tärkeitä edistää niitä keinoja — esimerkiksi talvipeitteisyyttä — joilla voidaan parantaa hiilensidontaa siellä pelloissa. Maan hyvä kasvukunto on erittäin tärkeä asia, jotta voidaan edistää sitä, että esimerkiksi ravinteet pysyvät pellossa eivätkä huuhtoudu sieltä pois, ja myöskin kasvit sitten voivat hyödyntää sen ravinteiden mahdollisimman hyvin. Myöskin kasvisruuan tuotannolla on mielestäni kyllä paikkansa, ja sitäkin voidaan joiltain osin edistää.

Mutta sitten on samaan aikaan huomattava se, että kyllähän meillä tällä hetkellä maataloilla on hirvittävä huoli siitä kustannusten noususta, mikä nyt syntyy vaikkapa lannoitteiden hinnan noususta. Senkin takia nyt päätimme myös kehysriihessä vauhdittaa vielä keran — katsoa, onko jotain, mitä voimme tehdä erilaisten biotalousratkaisujen tai myöskin biokaasuratkaisujen vauhdittamiseksi sen lisäksi, että me jaamme jo nyt siis muun muassa energiatukea, ravinnekierrätystukea ja niin edelleen, joilla pyritään nimenomaan omavaraisuutta parantamaan.

Myöskin lantapoikkeuksesta haluan sanoa sen verran, että olen iloinen siitä, että nyt lausunnolla on versio, jossa Saaristomeren valuma-alue rajataan lantapoikkeuksen ulkopuolelle. Tällä ei ehkä ole niinkään ilmaston näkökulmasta merkitystä, [Puhemies koputtaa] mutta Itämeren tilan näkökulmasta sillä on aivan iso merkitys, ja olen tyytyväinen, että se ratkaisu tehtiin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille. — Sitten mennään puhujalistaan. Edustaja Garedeu.

17.12 **Kaisa Garedeu ps:** Arvoisa puhemies! Ilmastopolitiikan tulee perustua realismiin ja faktoihin, ei epäluotettaviin laskelmiin ja ideologisiin tavoitteisiin. Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa eli KAISUssa käydään läpi keinoja, joilla pyritään vähentämään päästöjä. Ilmasto muuttuu ja aina tulee muuttumaan, jatkossakin. Syyt ovat monet, mutta ei hiilidioksidi, eikä ainakaan juuri suomalaisten tuottama hiilidioksidi. Suomen hiilidioksidipäästöillä ei ole mitään vaikutusta mihinkään ilmastonmuutokseen, koska Suomen päästöt ovat vain 0,8 promillea koko maailman päästöistä, joten uskon, että on päivän selvää meille kaikille, ettei tästä päästövähennyspuuhastelusta ole mitään hyötyä, pelkkiä haittoja ja lisäksi mittavia kustannuksia. Tällaisesta päästöhulluudesta ei tulisi missään tapauksessa kuormittaa yrityksiä, kuntia tai kansalaisia ollenkaan. Hallitus on onneksi kyllä linjannut, ettei se omilla ilmastopäätöksillään nosta kansalaisten arjen kustannuksia tai heikennä yritysten kilpailukykyä, mutta silti olemme pahasti jumissa aiemmissa kansainvälisissä sitoumuksissa ja EU:n yhä kammottavammissa päästövähennysvaatimuksissa sanktioineen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

Jos nyt joku oikeasti uskoo hiilidioksidin vaikuttavan ilmaston lämpenemiseen ja sitten haluaa oikeasti vaikuttaa koko maailman hiilidioksidipäästöihin, niin toimet tulisi tietenkin tehdä niissä maissa, jotka tuottavat hiilidioksidipäästöjä eniten. Ne ovat Kiina, Yhdysvallat ja Intia, ei siis Suomi. Katsotaan nyt vähän, minkälaista ilmastopolitiikkaa on näissä maissa tehty: Kiina on 2020-luvun aikana lisännyt päästöjään noin sata kertaa sen määrän, mitä Suomi on vähentänyt omiaan. Yhdysvallat on toiminut esimerkillisen järkevästi ja irtaantunut Pariisin ilmastopöytäkirjasta — siitä pitäisi muuten Suomen ottaa mallia. Sen ympäristövirasto EPA on oikein linjannut, etteivät kasvihuonepäästöt uhkaa kansalaisten terveyttä ja ympäristöä, ja presidentti Trumpin hallinto on kumonnut polttomoottoriautojen päästörajoitukset — hienoa. Ja jotenkin tuntuu siltä, että Intiassa ei olla esimerkiksi lehmien hengityksen ja suolikaasujen päästöistä yhtä huolissaan kuin täällä meillä Suomessa. Pyhiä lemmiä on siellä noin 195 miljoonaa ja Suomessa reilusti alle miljoona, noin 800 000. Suomen ainoa pyhä lehmä on tämä ilmastoideologia.

Arvoisa puhemies! Ilmastosuunnitelman laatiminen, tämä pätkä, on yksi viime kaudella säädetyn ilmastolain täysin turhista, aikaa vievistä ja hallinnollista taakkaa lisäävistä vaatimuksista. Samoin epärealistinen vuoden 2035 hiilineutraalisuustavoite on peräisin sieltä. Jos saisin yksin päättää, niin ilmastolaki kumottaisiin välittömästi, hiilineutraalisuustavoitteista irtauduttaisiin ja Suomessa keskityttäisiin edistämään oman kansan hyvinvointia, huoltovarmuutta ja talouden kilpailukykyä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

17.17 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies, kunnioitettu ministeri! Ilmastopolitiikka ei ole vain ympäristöpolitiikkaa. Se on myös turvallisuuspolitiikkaa. Valtioneuvoston ilmastonselonteko keskipitkälle aikavälille tekee tämän selväksi. Kyse on siitä, miten Suomi turvaa energiansaannin, huoltovarmuuden ja taloudellisen kantokykynsä maailmassa, jossa epävarmuus kasvaa.

Arvoisa puhemies! Suomen vahvuus on puhdas, kotimainen ja fossiilivapaa energia. Se vähentää riippuvuutta ulkopuolisista toimijoista ja suojaa meitä kriiseissä. Siksi energian omavaraisuus ja ilmastotyö kulkevat käsi kädessä. Turvallisuuden kannalta keskeinen kysymys on myös maankäyttösektori ja metsät. Metsät eivät ole vain ilmastokysymys vaan myös talouden ja huoltovarmuuden perusta.

Ilmastotavoitteita ei saavuteta ratkaisulla, jotka romuttavat metsätalouden investoinnit tai työllisyyden. Siksi haluamme nyt painottaa kasvua lisääviä metsänhoitokeinoja, metsätuhojen torjuntaa ja parempaa tilannekuvaa, ei yksisilmäisiä kieltoja. Suomen on toteutettava ilmastopolitiikkaa, joka vahvistaa kykyämme selviytyä kriiseistä, eikä heikentää sitä. Tässä selonteossa tämä lähtökohta näkyy.

Lisäksi ympäristövaliokunta on tärkeällä tavalla korostanut, että ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmää tulee jatkossa kehittää tiiviiksi ja selkeäksi kokonaisuudeksi, joka mahdollistaa tavoitteiden ja toimenpiteiden tehokkaan seurannan. Ilmastotyö tehdään niin, että se tukee taloutta, turvallisuutta ja Suomen pitkäjänteistä etua. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elo.

17.19 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma on keskeinen väline, jolla Suomen tulisi uskottavasti edetä kohti ilmastolain tavoitteita. Nyt

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

käsittelyssä oleva suunnitelma ei kuitenkaan tätä tehtävää täytä. Sen sijaan se osoittaa, että Orpon hallituksen ilmastotoimet ovat täysin riittämättömiä taakanjakosektorin päästövähennystavoitteiden saavuttamiseksi. Tavoitteiden ja suunnitelmassa esitettyjen keinojen välinen päästökuilu on kymmeniä miljoonia tonneja samalla, kun suunnitelman esittämien toimien yhteisvaikutus jää alle yhteen miljoonaan tonniin. Tämän päälle tulee vielä riski maankäyttösektorin alijäämän siirtymisestä taakanjakosektorille.

Liikenteen osalta hallitus on tosiaan tehnyt toimia väärään suuntaan, kun se on omin päätöksin jopa lisännyt liikenteen päästöjä. Myös turvepeltojen osalta olisi ollut tehokkaita toimia käytettävissä, mutta koko hallituskausi on mennyt ilman niiden käyttöön ottamista.

Yhä uudet kriisit maailmalla alleviivaavat sitä, että fossiilisista irtautuminen on aivan keskeinen keino myös huoltovarmuuden kasvattamiseksi. Tähän meidän olisi nyt keskityttävä, mutta hallitus katsoo tiukasti peräpeiliin muun muassa ylpeilemällä tosiaan turpeen käytön lisäämisellä ja uskottelemalla, että Suomen energiapolitiikkaa voisi rakentaa turpeen varaan.

Arvoisa puhemies! Haluan vielä nostaa maataloussektorin tilannetta. Viljelijöiden akuuttiin ahdinkoon on syytä suhtautua vakavasti, mutta samalla meidän on määrätietoisesti vahvistettava ruuantuotannon kestävyyttä. On todella surullista, miten tässäkin salissa usein ruuantuotanto ja maatalouden ympäristötoimet asetetaan vastakkain. Kestävässä ruuantuotannossa ne kulkevat tiiviisti käsi kädessä. Maatalouden ilmastopäästöjen vähentämiseen tässä suunnitelmassa on liian vähän uusia vaikuttavia toimia, eikä keskeisiä ja kustannustehokkaita ratkaisuja, kuten turvepeltojen vettämistä, edelleenkaan edistetä riittävästi. Samalla tosiaan jätetään hyödyntämättä mahdollisuus vahvistaa ruuantuotannon kestävyyttä ja viljelijöiden toimeentuloa kasvipohjaiseen ruuantuotantoon siirtymällä ja siihen koko ruokaketjuun aktiivisesti investoimalla.

Arvoisa puhemies! On tosiaan niin, että me tarvitaan ilmastosuunnitelma. Me tarvitaan sellainen ilmastosuunnitelma keskipitkälle aikavälille, joka perustuu tutkittuun tietoon, on linjassa Suomen ilmastotavoitteiden kanssa ja jonka toimenpiteille on osoitettu myös riittävä rahoitus. Tämä Orpon hallituksen suunnitelma ei nyt täytä mitään näistä tavoitteista. Tässäkin asiassa hallitus nyt sysää vastuun seuraavalle hallitukselle, ja tämä on vastuuton, koska ilmastokriisi etenee, uutiset kertovat yhä uusien keikahduspisteiden ylittyvän, ja täällä käytiin jo keskustelua tästä AMOCista. Eli riskejä on, ja niihin pitää varautua, mutta sen lisäksi meidän pitää todellakin tehdä osamme ilmastopäästöjen vähentämisessä, jotta ilmastokriisi saadaan torjuttua tai sitä saadaan hillittyä.

Päästövähennykset tulevat sitä kalliimmaksi, mitä pidemmälle niitä lykätään, ja sekin on tärkeä syy toimia ennemmin kuin myöhemmin. Ilmastokriisin aiheuttamien vahinkojen korjaaminen se vasta kalliiksi tuleekin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

17.23 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Ilmastokriisi etenee, niin kuin täällä on tullut hyvin esiin, ja vaikka epäilijöitäkin on, niin joka tapauksessa tieteelliset näytöt ovat niin vahvat, että siihen on uskomisen.

Ylipäätään kannattaa olla tyytyväinen siitä, että meillä on ylikansallisia määräyksiä ja sääntöjä. Eli EU:n säännöt ovat tässä mielessä hyviä, koska yksi maa ei pysty tekemään kaikkea, vaan tämä pitää tehdä ylikansallisesti ja saada asioita vietyä eteenpäin. Myös mei-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

dän teollisuus on tässä vihreässä siirtymässä ja todella haluaa sitä viedä eteenpäin. Kun kuuntelee teknologiateollisuuden tavoitteita, ne korostavat tätä näkökulmaa koko ajan.

Tämä keskipitkän välin taakanjako, joka tässä nyt on pääasiassa kyseessä, liittyy liikenteeseen ja maatalouteen ja maankäyttöön noin yleisesti ottaen. On pari liikenteen osalta olevaa asiaa, jotka kannattaa huomioida, koska ne ovat myös omissa käsissä. Tuossa jo vastauspuheenvuorossa keskustelussa toin esille sen, että ihan konkreettisia asioita isojen kaupunkienkin osalta liikenteen päästöjen vähentämisessä ovat tämmöiset raideratkaisut. Meillä Tampereella, niin kuin tuossa toin esiin, on ratikka ollut todella iso menestys. Kansalaiset pitivät siitä erittäin paljon. Se on joukkoliikennerratkaisu, kaupunkikehitysratkaisu ja ilmastoteko, ja tämäntyyppisiä hankkeita pitäisi valtion olla edistämässä myös muissa kaupungeissa ja myös Tampereen seudulla vielä, kun se menee seudulliseksi. Tätä kautta me saadaan asioita myöskin liikenteen osalta päästövähennyksien osalta tehtyä, koska nämä lähimatkat ovat myöskin niitä suurimpia päästöjen aiheuttajia. Mielenkiintoinen tilanne oli, kun tässä yksi ilta seurasin televisiota, että sähkörekka oli esittelyssä. Se on juuri niitä ratkaisuja, joilla pystytään näitä asioita liikenteen osalta tekemään, ja he pitivät sitä erittäin hyvänä asiana liikenteen osalta.

Arvoisa rouva puhemies! Tietenkin täällä on tullut hyvin esiin tämä Venäjän aiheuttama energiakriisi ja nyt tämä Iranin sodan tilanne, Hormuzinsalmi ja kaikki muut. Nämä vain kuvastavat sitä, kuinka paljon meidän pitää yrittää päästä fossiilisista polttoaineista ja fossiilisesta energiantuotannosta eroon. Sen takia nämä toimenpiteet, mitä me viedään nytten täällä energiatuotannossa, pienydinvoimalaitokset ja muut, ovat sellaisia, että me ei tarvita turvetta, siis muuten kuin tämmöisenä kriisipolttoaineena. Sähköhän meillä on jo 95-prosenttisesti fossiilivapaata, ja siinä ydinvoima, tuuli- ja vesivoima ovat keskiössä.

Ja Suomi on omilla toimenpiteillään näyttänyt, kuinka näitä asioita voidaan tehdä. Se on meillä se kilpailuetu, jota meidän kannattaa viedä eteenpäin. Siinä mielessä, kun ajattelee valtion toimia, kannattaisi yrittää miettiä, miten erityisesti näitä päästövähennyskeinoja voidaan saada aikaan samalla päästöjä vähentäen ja julkista taloutta vahvistaen. Meidän pitäisi laittaa nämä kaksi siihen tavoitteeksi, ja silloin me jouduttaisiin miettimään asioita uudella tavalla. Tämä on semmoinen tärkeä asia.

Arvoisa rouva puhemies! Kannatan edustaja Kvarnströmin tekemiä vastalause-ehdotuksia näin lopuksi. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pitko.

17.27 **Jenni Pitko vihr:** Arvoisa puhemies! Edustaja Lylyn positiivisesta puheenvuorosta on mukava jatkaa. — Olisin itsekin halunnut vielä nostaa sen, että ilmastotyö ei suinkaan ole jotain negatiivista, jos katsotaan kaikkea muuta politiikkaa, saati sitten ihmisten hyvinvointia tai tämän yhteiskunnan ja talouden kilpailukykyä, vaan se usein on ja sen täytyy olla niin, että meidän täytyy tehdä juuri niitä toimia, mitkä palvelevat meitä myös muilla sektoreilla. Kilpailukyvyn kasvattamisen kannalta on tärkeää, että meillä on uusiutuvaa energiaa saatavilla, että meillä on investointiympäristö hyvässä kunnossa vihreitä investointeja varten, ja toisaalta se, että ihmisten hyvinvoinnin ja ilmastotyön yhteys myös ymmärretään. Se on tietenkin moniulotteista lähtien siitä, että ilmastonmuutoksen torjunta on kriittistä meidän ihmislajimme tulevaisuudelle, mutta myös niin, että esimerkiksi kävelyn ja pyöräilyn ja ylipäänsä lihasvoimin liikkumisen edistäminen on mitä parhaita päästöjen vähentämistä, koska siitä ei synny päästöjä välttämättä ollenkaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

Edustaja Lyly nosti tämän Tampereen ratikan esille. On ilo kertoa tässä salissa, että juuri tällä viikolla päätimme Oulun kaupunginvaltuustossa myös lähteä lähijunaliikenteeseen yhdessä seudun kuntien kanssa. Tämähän on myös aivan äärimmäisen hieno esimerkki siitä, miten kaupunkiseudut itse tekevät näitä toimia, haluavat tehdä niitä. Ajatus on, että työssäkäyntialueen liikkuminen helpottuu, mutta samalla myös päästöt vähenevät. Ajattelen, olisiko kuitenkin järkevää, että valtio lähtisi jollakin tavalla, jollain pienellä pilottirahalla enemmänkin Suomenmaassa näitä lähijunapilotteja rahoittamaan. Kyseessä on tietenkin hankkeita, jotka pääsevät käyntiin vasta 2030-luvulla, koska kilpailu raideliikenteessä avautuu silloin, mutta nyt olisi jo hyvä laittaa näitä suunnitelmia liikkeelle. Sen sijaan, että rahoitamme tämmöisiä jättimäisiä isoja hankkeita, itse asiassa julkisen talouden kannalta voisi olla järkevämpää tämmöisiä pienempiä pohtia, sekä nykyisten raiteiden korjaamista ja parantamista että myös lähijunien rahoittamista, rahoittaa niitä jatkossa ja saada niitä liikkeelle.

Sitten haluan vielä energiasta sanoa: Mehän olemme siinä mielessä hyvässä tilanteessa, että tämmöinen positiivinen keikahduspiste ollaan saavutettu, eli uusiutuvan energian hinta on monin paikoin edullisempi kuin fossiilienergian hinta, ja investoinnit pääasiassa siihen tässä maailmanajassa globaalistikin suuntautuvat. Mutta ihmettelen kyllä näitä hallituksen päätöksiä, että nyt tässä tänään vielä käsittelyssä olevassa alueidenkäyttölaissa ollaan nimenomaan laittamassa jarruja tuulivoiman ja aurinkoenergian rakentamiselle ja sitten toisaalta kehysriihessä ollaan haluttu antaa turpeelle tukia. Onko se nyt oikeasti järkevää minkään tavoitteen kannalta, että me hidastamme sitä hyvää kehitystä, [Puhemies ko-puttaa] mitä uusiutuvan energian rakentamiseen tällä hetkellä liittyy?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Jukkola.

17.31 **Janne Jukkola kok:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Suomi etenee päästövähennyksissä, mutta ilmastopolitiikan seuraava vaihe ratkaistaan sillä, pystymmekö yhdistämään ilmaston, talouden ja huoltovarmuuden. Suomi ei ratkaise ilmastohaastetta vähentämällä tuotantoa. Me ratkaisemme sen tekemällä tuotannosta puhtaampaa, kestävämpää ja arvokkaampaa.

Ilmastopolitiikan on perustuttava faktaan, ei oletuksiin. Siksi olen kutsunut Ilmatieteen laitoksen tutkijoita eduskuntaan esittelemään uusimpia havaintojaan. Tulokset ovat merkittäviä: suomalaisilla viljelymailla, varsinkin nurmipelloilla, on aiempaa arvioitua suurempi potentiaali sitoa hiiltä oikein hoidettuina. Kun pellot nähdään osana ratkaisua, maatalous ei ole ilmasto-ongelma vaan ilmastoratkaisu. Tämä on tärkeää suomalaiselle ruuan tuottajalle, josta tahtomattaan tehdään monesti ilmastopahista.

Arvoisa rouva puhemies! Myös metsäkeskusteluun tarvitaan realismia. Emme ratkaise ilmastohaastetta siirtämällä tuotantoa pois Suomesta vaan tekemällä politiikkaa, joka siirtää sitä Suomeen. Yksipuoliset hakkuurajoitukset johtaisivat helposti siihen, että puu hakataan muualla suuremmilla päästöillä. Ratkaisu on toinen: vahvistetaan metsien kasvua, terveyttä ja kestävää käyttöä. Näin yhdistämme ilmaston, työn ja investoinnit.

Energiapolitiikassa on myös puhuttava suoraan. Huoltovarmuus ei rakennu toiveilla vaan toimivilla ratkaisuilla. Suomi tarvitsee monipuolisen energiapaletin, jossa kotimaisilla ratkaisuilla on jo keskeinen rooli myös tässä siirtymävaiheessa. Kotimainen turve on yksi osa tätä kokonaisuutta — ei siksi, että se olisi aivan täydellinen, vaan siksi, että Suomi tarvitsee varmaa energiaa kaikissa mahdollisissa olosuhteissa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

Maataloudessa myös mahdollisuudet ovat valtavat. Biokaasu, uudet teknologiat ja parempi jalostusaste voivat tehdä maatalosta samanaikaisesti ruuantuottajia, energiantuottajia ja ilmastoratkaisujen toteuttajia. Kun pellot, metsät, maatilat nähdään osana ratkaisua, ilmastopolitiikka ei ole Suomelle rasite vaan kilpailuetu.

Ilmastopolitiikka, joka heikentää taloutta ja huoltovarmuutta, ei ole kestävää. Kestävä politiikka on sellaista, joka vahvistaa näitä molempia. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viljanen.

17.34 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Täällä on tämän keskustelun aikana useissa puheenvuoroissa kritisoitu ja jopa tuomittu maamme nykyinen eläintuotantoon perustuva maatalous ja ruuantuotanto sekä eloperäisten maiden, etenkin turvemaiden, käyttö ruuan tuottamiseen. Samalla jopa samat edustajat ovat kuitenkin kertoneet kannattavansa kotimaisen ruuantuotannon huoltovarmuuden varmistamista. Arvon kollegat, tuo edellä kerrottu yhtälö ei toimi. Jos kotieläintuotanto ja eloperäisten maiden viljely lopetetaan, samalla voidaan lopettaa myös puheet kotimaisen ruuantuotannon huoltovarmuudesta huolehtimisesta. Luonnonolosuhteistamme johtuen suhteellinen tuotannollinen tehokkuutemme ja turvamme on nurmentuotannossa ja nurmen käyttämisessä märehittäjien rehuksi. Nurmi on myös erittäin tehokas hiilen sitoja maaperään, kuten uusimmatkin tutkimukset osoittavat.

Arvoisa puhemies! Minä kannatan kaikkea kotimaista ruuantuotantoa, myös kasvipohjaista tuotantoa, josta täällä on paljon puhuttu, mutta mahdollinen siirtymä eläinperäisestä sekaruokavaliosta kasviperäiseen tapahtuu tuotannossakin sitten, kun tai jos kuluttajien kulutustottumukset näin muuttuvat. Suomalaisten ruuan huoltovarmuus nojaa kotieläintuotantoon. Myös kasviperäisen ruuan tuottaminen tarvitsee parikseen kotieläimet. Näin siksikin, että vaikka minäkin tänä keväänä taas kylvän esimerkiksi kauraa ja valkuaiskasveja, niin kovasta yrityksestä ja hyvistä aikomuksista huolimatta saatan joutua syksyllä toteamaan, ettei satoni täytä ihmisten elintarvikekäytölle asetettuja tiukkoja kriteerejä, vaan kaurat tai varsinkin valkuaiskasvit päätyvät eläinten rehuksi. Ja ellen tietäisi tätä mahdollisuutta vaihtoehtoiseen käyttöön jo nyt, niin en uskaltaisi kylvää etenkään valkuaiskasveja siinä määrin kuin tänä keväänä nyt suunnittelen tekeväni, ja valkuaisuotannon kasvatamisellehan meillä olisi erittäin suuri tarve tässä maassa.

Näin ollen tämän vaihtoehtoisen käytön mahdollisuuden olemassaolon tietäminen ja sen tärkeys vain korostuu koko ajan, kun säiden ääri-ilmiöt lisääntyvät myös täällä meidän maassamme. Joten kannustan arvon kollegoja puhumaan kotimaisen ruuantuotannon kehittämistä, maataloustuotannon kehittämistä ja kehittymisestä, enemmän sekä—että—pohjalta kuin tänään täällä salissa esillä olleen joko—tai—mallin pohjalta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio.

17.37 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Huomaa, että olemme edustaja Viljanen kanssa samassa puolueessa. Juuri kirjoitin tähän, että ”ruoka ei ole joko—tai vaan sekä—että”. [Naurua] Ei saatu nyt tästä erimielisyyttä aikaiseksi.

Joitain huomioita käydystä keskustelusta liikenteeseen liittyen: Itse tulen tuolta itäisestä Suomesta, jossa probleema on siinä, että julkinen liikenne on hyvin minimissään, raideliikennettä, erityisesti poikittaisliikennettä, ei ole ja meillä on ikääntyvä väestö, joka joutuu

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2026 vp

käyttämään sitä omaa henkilöautoa. Monasti vuosittain ei paljon ajeta, mutta se on välttämättömyys, kun muuta vaihtoehtoa ei ole. Ei ole varallisuutta eikä varaa vaihtaa eikä ehkä järkeäkään vaihtaa sitä hyvin toimivaa autoa sähköautoon. Elikkä tarkoitan tällä lähinnä sitä, että pitää nähdä, että tarvitaan erilaisia ratkaisuja eri puolilla maata erilaisille väestöryhmille.

Edustaja Jukkola toi hyvin esille tämän Ilmatieteen laitoksen tutkimuksen. Harmillista, että kun se oli positiivinen uutinen maatalouden kannalta, niin se ei oikein julkisuutta saamillään muotoa. Meidän pitää tehdä sen eteen töitä.

Sitten silloin kun aloitin eduskunnassa, ensimmäisiä asioita, mitä ihmettelin, oli se, että täällä ei olla kovin johdonmukaisia, ja minua sitten lohduteltiin ja sanottiin, että älä huoli, se johdonmukaisuus ei kuulu politiikkaan. [Naurua] Mutta kyllä minä silti toivoisin sitä, kun täällä hallituspuolueiden edustajia, jotka tänäänkin ovat pitäneet varsin pontevia puheita, kuittaa tämänkin suunnitelman siellä valiokuntakäsittelyssä, ja tänään on talousvaliokunnassa hyväksytty näitä ilmastoon liittyviä, myös ympäristövaliokunnassa, ja sitten täällä pidetään täysin 180 astetta päinvastaisia puheita. Mutta täällä on jokaisella oikeus siihen, ja ehkä osalla nämäkin ovat omantunnon kysymyksiä. — Kiitos, ei muuta.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.